

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA ŠTEV. 8, TELEFON 63-22 DO 55-26. ROKOPISI SE NE VRAČAJO. IZHAJA VSAK DAN RAZEN PONEDELJKA

SLOVENSKI POROČEVALEC

INSEKATNI ODDELK LJUBLJANA, TELEFON 33-33 33-33, POSTNI CEKOVNI RAČUN V LJUBLJANI ŠT. 60 4045 08, OGLASI PO CENIKU, MESEČNA NAROČNINA 45 DIN

GLASILO OSVOBODILNE FRONTESLOVENIJE

O nalogah finančne službe

Govor zveznega finančnega ministra Žujoviča na kongresu finančnih uslužbencev

Beograd, 2. oktobra. Minister za finance FLRJ Sreten Žujović je imel na kongresu Zveze finančnih uslužbencev govor, v katerem je med drugim dejal:

»Pozdravljam vaš kongres in mislim, da vam je uspelo na kongresu postaviti nekatere stvari z boljjo jasnostjo, da bi lahko pri svojem nadaljnjem delu koristneje služili državi in ljudstvu. Dotaknil se bom nekaterih vprašanj.

So ljudje, ki se danes smatrajo, da je državno premoženje nekaj od njih neodvisnega, nekaj, kar se jih ne tiče. Po mojem mnenju ni ničesar, kar bi bilo bolj zgrešeno. Tako naziranja imajo svoje korenine v prejšnjih naziranjih ljudi iz bivših režimov, ko državi ni bilo veliko do tega, da reši posamezne probleme, ampak samo, da zadovolji interes onih slojev, ki so podpirali takratno ljudsko oblast. V praksi večkrat zadavemo ob pojave, ki kažejo, da nekateri ljudje ne smatrajo državnega premoženja kot nekaj, kar v današnjem času predstavlja element za kriterij, ki določa bistvo ljudske oblasti in značaj naše države. Brez dvoma je, da ti pojavi izvirajo iz nepojmovanja notranjih odnosov sedanjega sistema, tako sistema politične uprave, kakor tudi našega sistema dela.

V času od osvoboditve smo morali reševati probleme, ki izhajajo iz novo nastalih odnosov in novega načina proizvodnje, ki smo ga uvedli. Zato se je tudi vloga finančnega sistema in finančnega aparata v novih pogojih spremenila v skladu z organizacijo gospodarstva po novih načelih, po načelu proizvodnje zaradi kritja potreb ljudskih množic.

V tem položaju pripada finančnemu sistemu, načinu financiranja in finančnemu aparatu vloga kontroliranja krvnega obtoka našega gospodarstva. Dolžnost finančnega aparata je ne samo pravilno slediti normalnemu napredovanju našega gospodarstva zaradi kritja finančnih potreb celotnega sistema državne uprave, ampak hkrati ta krvni obtok tudi regulirati. Prav zato mora biti finančni aparat popoln v tem smislu, da se točno seznanja s samo organizacijo sistema, z metodo proizvodnega procesa in z metodo financiranja tega procesa, da tudi intervenira v onih primerih, kadar proizvodni in gospodarski proces ne funkcionirata tako, kakor bi bilo treba.

Ako naši tovariši, ki so v finančni stroki, ne bodo razumeli, da so regulatorji in vzpodbudniki, ne pa pritiskalci, ki izjemajo čim več sredstev in glede na način in namen, potem ne bodo dosegli potrebnega cilja, ampak bodo zaostali za potrebami državnega gospodarskega življenja in se izpremenili v njegovo zavoro.

S tem, da smo uničili kapitalistično izkoriščanje, smo onemogočili, da bi majhno število ljudi črpalo profit iz dela delavskega razreda in delavskih množic. V naših pogojih socialistične načina proizvodnje gre vsa dobiček, ki ga ustvarja delavski razred, gre vsa akumulacija, ki se ustvarja, za to, da se osveži naše gospodarstvo in da se čim hitreje dviga. Ustvarjalna sila delavskega razreda in delovnih množic v samem gospodarskem procesu ustvarja na ta način onj presežek sredstev, ki ga

stalno in znova dajemo v gospodarstvo. Temu procesu morajo naši tovariši finančni uslužbenci slediti, vedeti morajo, na kakšen način in v kakšnem obsegu so izvedeni ukrepi za organizacijo našega gospodarstva, vedeti morajo, koliko je ta organizacija sposobna izpolniti ob prizadevanjih, udeležiti in poletu delovnih množic svojo proizvodnjo naloge in s tem zagotoviti državi in podjetjem vsa ona sredstva, ki so potrebna bodisi kot obratna sredstva, kot investicijska sredstva, administrativna sredstva itd. Samo ob takem spoznavanju bista in organizacije gospodarstva ter mehanizma vsega gospodarskega procesa, ob spoznavanju finančnih ukrepov, ki stremijo za tem, da se pravilno razdelijo in plasirajo določene vsote, bodo naši tovariši finančni uslužbenci postali veliki pomočniki funkcij državne uprave, ki stremi za tem, da se vedno bolj in bolj dviga življenjski standard ljudskih množic in da vsa naša dežela usmeri k boljšemu napredku.

Druge vprašanje je vprašanje dolžnosti finančnih uslužbencev, organizirati pravilno finančno službo, ki je potrebna ljudskim odborom, da postanejo voditelji vse gospodarsko družbene dejavnosti na svojem ozemlju. Nekateri ljudski odbori imajo velike težave pri zbiranju finančnih sredstev. So odbori, ki s težavo krijejo svoje izdatke, so tudi taki, ki še vedno iščejo svoje dohodke v takših in dokladah, so pa tudi taki, ki še ne znajo izvajati vseh onih gospodarsko-financijskih ukrepov, ki jih je predpisala državna uprava in katerih izvajanje bi jim prav omogočilo in zagotovilo dobro in vedno močnejše gospodarsko poslovanje. Naši tovariši se morajo bolj zanimati za to, kako in na kakšen način je treba postaviti in razvijati lokalno proizvodnjo.

Nekateri mislijo, da finance danes pri nas niso posebno važna stvar, da pri ogromnem obsegu proizvodnih nalog, ki so glavna stvar, vprašanje denarja ni tako važna, da je finančna služba zgolj računanje, igračkavanje s številkami, itd. Dejansko pa je v tej stvari točno tole: organizacija proizvodnje in proizvodnega procesa, izpolnjevanje vseh proizvodnih nalog, to je gotovo odločilno. Nekateri se zadovoljujejo z uspešno izvršitvijo teh nalog in zapostavljajo finančno stran proizvodnega procesa. Nič ni bolj zgrešeno, kakor tako razdvajanje ene in iste stvari: finančne strani in tako imenovane gospodarske strani. Finančno gospodarstvo ni nekaj ločnega, niti ni mogoča proizvodnja brez financ. Hnotni državni in ljudski interesi zahtevata, da se naša gospodarska proizvodnja razvija kot celota. Proizvodnja je ona, ki nam omogoča sredstva za vzdrževanje in nadaljnji razvoj vsega državnega gospodarskega življenja. Oni, ki se ne zanima za finančno stran samega podjetja, ta samo beži pred odgovornostjo, za dober potek podjetja in za njegovo rentabilnost. Večkrat ljudje bežijo pred odgovornostjo z zapostavljanjem finančnega poslovanja, ker ne znajo voditi podjetja.

Druge stran funkcije naše finančne službe je v tem, da mora pravilno pojmujejo avtoriteto finančne kontrole opozoriti in zahtevati, da se vsak posev, v katerega je bil vložen državni denar, zaključiti z dobičkom za državo, z izgubo pa le, če jo je državni plan predvidel. Če stvari ne postavimo tako, potem zanikamo funkcijo, ki jo ima denar v našem gospodarstvu. V to zanikanje denarja zapadajo prav oni, ki običajno težko opravičujejo svoje finančno poslovanje in ki potem povsem naravno smatrajo, da je denar samo sredstvo za izmenjavo. Odkod naj pride denar in koliko ga bo, o tem pa navadno veliko ne premišlujejo.

Mislím, da je vaša dolžnost tudi

ta, da pojmujeate značaj in funkcijo denarja v našem gospodarstvu, in gre po poti socializma, in da branite to funkcijo. Ta naš socialistični denar ima nekatere različne funkcije v primerjavi z denarjem v kapitalistični družbi. Naš denar označuje vloženo delo delavskega razreda in zaradi tega ima naš dinar veliko, ima svojo vrednost in mora tak tudi ostati.

Kar se tiče dela naših odborov in organizacije službe z ozirom na one ukrepe, ki smo jih v zadnjem času izdali, moramo ugotoviti, da se preorientacija finančne službe izvaja omahljivo in da hudo zaostaja za centrom. Tako delo ne more zajeti s svojimi organizacijo onih poslov, ki jih normalno financiranje in pravilen razvoj naše države dnevno zahtevata.

Dotaknil se bom samo z nekaj besedami dela v bankah. Morda bi bilo treba v tem pogledu poudariti, da se tudi pri našem bančnem aparatu kaže počasnost pri izvajanju nekaterih ukrepov. S tem pa ne želim zmanjšati pomena ali one avtoritete, ki so si jo bančni uslužbenci pridobili s svojim dosežanim delom. Pogosto zaostajajo v času, ki ga zahteva naše današnje gospodarstvo. V današnjih pogojih nastajajo vsak dan novi in novi problemi, pojavljajo se izpremembe, zato je potrebna vsak dan naša pozornost, da bi vse te pojave pravilno domeli in da bi jih zajeli z organizacijo svoje službe ali nekako prilagodili dejanskemu stanju stvari. Naj v tem pogledu navedem samo en primer, ne z namenom, da bi koga obsodil, ampak da pokažem, kako je težko v ustaljenih navadah in metodah dela v kratkem času preiti na novo način dela, ki ga zahteva nova orientacija našega gospodarstva. V teh dveh letih smo od zaostale industrije; od izkoriščalskega gospodarstva, ki je bilo v rokah majhnega števila ljudi, prešli v novo narodno gospodarstvo. Brez dvoma, da ta nova organizacija gospodarstva zahteva hitrih ukrepov in več dela, da zahteva to, kar vi imenujete nadurno delo. Verjetno bo pozneje šlo postopno, toda sedaj zahteva narodno gospodarstvo in njegov tempo razvoja mnogo dela. Velik preobrat zahteva veliko budnost, zahteva, da človek pogleda malo bolj na široko in da ne reče: »Mal sem vse od sebe, delam po 10 in 12 ur dnevno. Človek mora pogledati, zakaj tako dela, in iz tega dela potegniti konkretne nauke ter pojasniti tudi onim drugim v svoji okoličini, da je to delo za dvig naše države, za moč naše države, da je to delo, s katerim naj se dvigne splošni življenjski standard našega ljudstva, ne pa samo njegov lastni. (Odobrovanje)

Ako bi to delo omejevali samo na to, da se bo vsakdo boril samo zase, ne bomo prišli daleč in bomo težko napredovali. Nekateri tovariši, ki so delali preko ur, so zahtevali velike vsote za svoje delo, ker so dobri strokovnjaki in mojstri svojega posla. Tak pojav je težko opravičiti. Ne gre za nagrado, ki jo država lahko da in jo mora dati ljudem, ki vlagajo svoje znanje in svojo organizatorsko sposobnost v temelje naše države. Toda to ne sme biti izsiljevanje in izkoriščanje trenutka, ko država potrebuje njihovo znanje in strokovno sposobnost. Ti ljudje morajo pomisliti, da lahko gre stvar naprej tudi brez njih. (Odobrovanje) Prepričan sem, da bodo v naši državi kmalu vzrasli potrebni kadri, ki bodo lahko sprejeli vse to veliko breme na svoja pleča. Finančni uslužbenci morajo biti nositelji pravilnega razumevanja — pravilne vloge našega finančnega sistema, tako v njegovih metodah dela, kakor tudi v njegovi povezanosti.

Vi vsi morate biti signalizatorji gospodarsko-financijskih razmer v vsej državi. Mislím in smatram, da je treba to vedno poudarjati in da boste s tega kongresa odnesli potrebne nauke, kako je treba delati v naših finančah. (Burno ploskanje).

Veliki napori graditeljev mladinske proge za dovršitev najveličastnejšega dela ljudske mladine Jugoslavije

Samo še kratak je rok do 29. novembra, ko mora steči prvi vlak na vsej dolžini mladinske proge od Samca do Sarajeva. Šest mesecev je že vlagala ljudska mladina Jugoslavije brezprimerne napore za izvršitev te največje naloge prvega leta Titove petletke. Nešteti so napori mladine v prizadevanju, da izpolni postavljene roke, da posamezna dela izvrši še pred rokom in da izpolni svojo obljubo, dano maršalu Titu. Z množičnim delovnim junaštvom so si številne mladinske delovne brigade priborile že dvakrat, trikrat in celo štirikrat naziv »udarne brigade«. Že danes lahko mladina s ponosom gleda na izvršeno delo.

Zemljska dela na krogli, ki obsegajo preko 4 milijone kub. metrov, so v glavnem končana. Razen v soteski pri Lašvi in pri gradnji nasipov za postajne ploščadi je treba izvršiti le še nekatere manjše odkope in nasipa. Položeno je že okrog 115 km železniškega tira.

Dela na progi so sedaj v zaključni fazi. S tem pa ni rečeno, da je treba izvršiti le še običajna zaključna dela. Potrebna bo še težka borba za dovršitev velikih tehničnih objektov zlasti mostov, predorov in postajnih poslopj. Do zaključka del bo treba veliko število graditeljev zbrati na relativno majhnem prostoru, na vzhodnih tehničnih del. Zlasti bodo še potrebni izkušeni graditelji za tehnična dela. To so prajlino razumeli tisoči mladih graditeljev, ki so se v zadnjih tednih prijavili, da bodo do konca ostali pri delu na progi, tako da bodo pričakali veličastni trenutek otvoritve železnice in se bodo lahko udeležili velikega slavnega dograditve mladinske proge Samac-Sarajevo.

Ogromne transportne naloge

V tej zaključni fazi gradbenih del na progi ima najtežje naloge transport. Prav sedaj je treba prepeljati ogromne količine materiala, predvsem gramoz za postajne proge in za velika betonska dela (predori, mostovi, podporne zidove), nadalje velike količine betonskega železa, železnih konstrukcij, lesa, pragov, tračnic itd. Stara ozkotirna proga Brod-Sarajevo je preobremenjena kakor še nikoli. Skoraj 60 % vseh prevozov odpade sedaj na potrebe proge. V začetku septembra, ko so bili izdani važni ukrepi za odstranitev vseh pomanjkivosti v prometu, so izračunali, da bo treba do konca gradbenih del prepeljati na posamezna gradilišča okrog 18.000 vagonov materiala. Odslek običajne kontrole, ki je ugotavljal pomanjkivosti v železniškem prometu, je zlasti opozoril na zakasnitve pri razkidanju vagonov, ki ne smejo po dostavitvi v nobenem primeru stati več kakor šest ur. Zastoji nastajajo tudi zaradi tega, ker se na mnogih mestih stara proga dotika nove in je treba tri se stare proge prestavljati, ne da bi se zaradi tega ustavil promet. Pogosto je tudi nepazljivo miniranje ob stari progi povzročilo, da je material zasul progi, ki jo je bilo treba očistiti. Za prevoz materiala (gramoz, cementa, železa, opeke itd.) od železniških postaj na ozkotirni progi do gradilišč so sedaj do skrajnosti izkoriščeni vsi kamioni, poleg številnih vozil z živinsko vprego, zlasti na onih mestih, kamor ne more dospeti kamion.

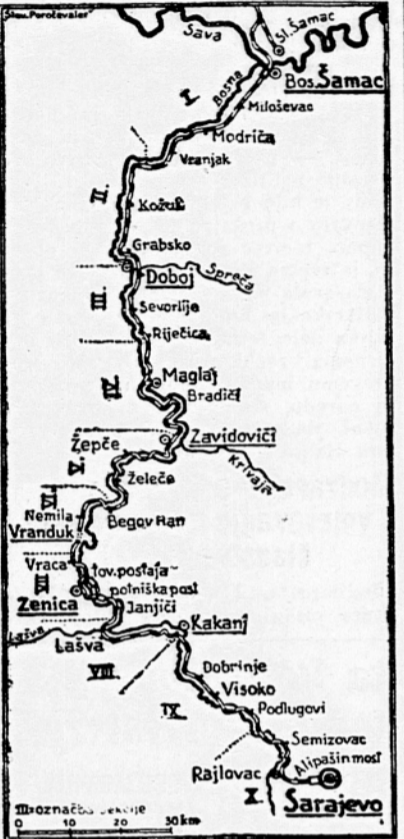
Dela pri dograditvi predorov

Preobremenjenost ozkotirne železnice je večkrat povzročila, da material za gradnjo velikih tehničnih objektov (predorov, mostov, postajnih poslopj) ni prispel pravočasno, kar je povzročalo zastoj pri delih.

Veliki predor pod Vrandukom, ki je dolg 1527 m, je še vedno v središču vseh del na progi. Količnik so betonskega dela v tem predoru zaradi zakasnelega dovoza materiala, zlasti gramoz in desk, zastala za nekaj dni nasproti gradbenemu načrtu, so mladi graditelji po dovozu materiala naglo nadomestili izgubljeni čas s podvojenim delom. Prva in druga štirikrat udarni minerski brigadi, ki z nezmanjšano vneto in požrtvovalnostjo delata na progi že od marca, visoko presegata norme, kadar to dopuščajo tehnični pogoji. Pretežni del materiala v zvezi z razširjenjem predora je že izvožen, tudi betoniranje oborov in podporov poteka po načrtu, tako da bo ta največji objekt na progi zgrajen verjetno še pred rokom.

Navzlic oviram zaradi pomanjkajne kompresorjev in materiala lepo napredujejo tudi dela pri dograditvi ostalih osmih predorov. V septembru sta bila prebita poslednja dva predora na progi. Tako je bil 21. septembra na področju III. sekcije (Doboj) prebit predor Šiljak, ki je dolg 228 m in je za Vrandukom najdaljši predor na progi. Pri prebijanju tega predora, ki se je začelo šele 24. junija, se je posebno odlikovala vršačka brigada, ki je presegala normo stalno za okrog 90 %. Gradnja manjšega predora Gradčič (78 m) v neposredni bližini poteka povojno, ker se tu predor gradi v živi steni.

Na področju IV. sekcije (Maglaj) so v gradnji kar štiri predori. Dne

12. septembra je bil tu prebit najkrajši predor na progi, predor Sikola 2, ki je dolg je 20 m. Gradnja predora Sikola 1 (113 m) potekajo bolj počasi zaradi pomanjkajna kompresorjev in vspanje materiala. Predor Kamen je dolg je 24 m, gradnja predora Orlina (144 m) pa v redu poteka po načrtu.

V prihodnjih dneh bo verjetno dočela dograjen predor Bistričak (nedaleč od Vranduka), ki je dolg 152 m. Ta predor je bil kot prvi predor na progi prebit že sredi maja. Pri gradnji so morali mladi graditelji premagati ogromne težave, tako zaradi usipanja zemlje, kakor tudi zaradi premikanja plasti in udiranja vode. Pri razširjenju predora in betoniranju je bilo treba podpreti in zavarovati vsak kvadratni meter, kar je zahtevalo mnogo truda in časa.

Podobne težave morajo mladinci premagovati tudi pri gradnji predora Osjel pri Arnautovičih na X. sekciji. Tu je vdiranje vode predstavljalo največjo oviro, ki pa je bila v septembru odstranjena. Tudi pri gradnji tega predora je treba pri razširjenju in betoniranju rov sproti podpirati. V borbi z naravo pa so mladinci premagali vse ovire. Pri betoniranju obokov so zadnje tedne presegali norme za preko 200 % in pri gradnji opornikov za 140 %. Tako bo tudi ta predor navzlic oviram pravočasno zgrajen.

Zgraditev prvih mostov čez reko Bosno

Proga Samac-Sarajevo mora na vsej dolžini premostiti reko Bosno 14 krat. Gradnja teh 14 velikih mostov se je pričela poleti z zakasnitvijo, ker ob visoki vodi ni bilo mogoče kopati temeljev. Navzlic tej začetni zakasnitvi bodo vsi ti mostovi dograjeni v določenih rokih.

Kot prvi most čez Bosno je bil 23. septembra dograjen pri Semizovicu nedaleč od Sarajeva most šte. 1. Na petih betonskih nosilcih je zgrajena armirano betonska konstrukcija v dolžini 64 metrov. Pri kopanju temelja za rečni nosilec so morali mladi graditelji premagovati velike težave in ovire zaradi vdiranja vode in peščene tal, ki so zahtevala poglabitev temelja za 2 metra. Kapanje temeljev je trajalo kljub temu le 22 dni. Vsega je bilo v ta most vgrajenih 1600 kub. metrov betona. Tudi sosedni most št. 2 v neposredni bližini bo v kratkem dograjen. Sprva ta dva mosta nista bila predvidena, pač pa je bila predvidena gradnja 800 metrov dolgega predora in obsežnih podporovnih zidov. Z gradnjo obeh mostov je odpadla potreba predora, obenem pa je sedaj proga bolj speljana in bo preko tega odseka omogočena vožnja z brzinjo 85 km na uro (po prvem projektu 65 km).

Podobni razlogi so zahtevali dvakratno premostitev Bosne pred Viskim (Vratinci, Baner). Tu so bili že v prvi polovici septembra zabetonirani nosilci in bodo kmalu zgrajene tudi armiranobetonske mostne konstrukcije. Na mostu pri Kaknju, ki bo dolg 100 m in bo postavljen na šestih nosilcih, gradnjo sedaj armaturo za železobetonske plošče.

Na področju 7. sekcije pri Zenici se gradijo kar 4 mostovi čez Bosno. Tu so mladinci 7. betonske 4 krat udarne brigade 28. septembra, to je dva dni pred rokom dogradili most Zenica št. 1, ki je dolg 125 metrov. Ta most ima 2 obrežna in 5 rečnih nosilcev. Dela so se začela šele 2. junija. Preko glavne razpentine je postavljena 45 metrov dolga železna konstrukcija, preko ostalih razpentin pa so zgrajene armirane betonske konstrukcije. V most so zabetonirali 2360 kub. metrov betona, pri čemer so porabili 53 ton betonskega železa.

Most Zenica št. 2 je največji in največji mostni objekt na vsej progi. Most je speljan poševno, dolg je 173 metrov in sloni na 10 betonskih nosilcih. Železna konstrukcija čez glavno razpentine je postavljena, betoniranje 8 armirano betonskih konstrukcij pa bo dovršeno v prihodnjih dneh. Pri gradnji tega mostu so se posebno odlikovale druga novosadska, prva mileševska in deseta bjelovarska brigada, ki so trikrat dobile naslov udarne brigade. Zaključna dela pa izvršuje sedaj betonska štirikrat udarna brigada, ki je pravkar končala dela na mostu Zenica št. 1.

Tudi tretji most čez Bosno na tem odseku pri Vrači, severno od Zenice bo kmalu zgrajen. Končana so vsa betonska dela in postavljajo železno konstrukcijo v treh lokih. Prav tako so končana betonska dela na mostu pri Viništu, južno od Zenice, ki bo dograjen v prihodnjih dneh z vzpostavitvijo železne konstrukcije, ki jo je zgradila tovarna 14. oktobra v Kresovu.

Naglo napredujejo tudi dela pri gradnji mostu čez Bosno pri Begovem Hanu na področju VI. sekcije. Na področju V. sekcije (Zepče) pa gradijo 3 mostove čez Bosno. Pri gradnji mostu Vinište, južno od Zavidovičev so morali graditelji prebroditi velike ovire. Zaradi mehkega terena je bilo treba rečni nosilec zgraditi na močnih pilotih. Sedaj so v teku dela za upostavitve železne konstrukcije čez srednjo razpentino in obeh armirano betonskih konstrukcij. Zapadno od postaje Zepče bo v prihodnjih dneh zgrajen drugi manjši most na treh nosilcih, pri Zaleču pa večji most na šestih nosilcih. Za most pri Viništu in Zepču je 7 dni pred rokom dobavila železni konstrukcijo Slobna stavbena družba v Mariboru, ki je vrhu tega zgradila še nadaljnje dve železni konstrukciji.

Most pri Maglaju, ki bo dolg 154 m, je bil že v začetku septembra dograjen glede vseh betonskih del in pripravjen za montažo železne konstrukcije, ki bo kmalu dovršena.

Poleg teh 14 mostov čez Bosno so po večini že zgrajeni ali pa se še gradijo številni drugi večji in manjši mostovi čez pritoke reke Bosne. Največji od teh je pri Lašvi, ki bo zgrajen na šestih velikih betonskih nosilcih. Zaradi težavnih konstrukcij mostu v loku so se dela nekoliko zavlekla, vendar bodo kmalu končana. Velik je tudi dvojni most čez potok Bistričak za železnico in cesto na treh skupnih betonskih nosilcih, in pa most pri Topčič Polju (med Zepčem in Nemiljo), ki po svoji konstrukciji in širini nosilcih spada prav tako v kategorijo velikih mostov in bo zgrajen deloma v železobetonski, deloma pa v železni konstrukciji.

Naporno delo v skalnati soteski pri Lašvi

Poleg vranduškega predora zahteva največje dela in naporov gradnja proge skozi skalnato sotesko pri Lašvi. Do 27. septembra so v tej soteski odstranili 82.345 kub. metrov skale, od skupne predvidene kubature 94.000 kub. metrov. Pri miniranju skalnatih sten, ki traja sedaj že 6 mesecev, so mladi minirerji postavili številne nove rekorde. Med tem ko znaša norma za vrtnje luknji za miniranje 1 uro in 20 minut za vsak meter, so posamezni minirerji izvržili v istem času po 5 do 7 metrov. V soteski so zgradili že vseh pet velikih podporovnih zidov. Ker so za gradnjo teh podporovnih zidov uporabili namesto betona kamen, odstranili v soteski, so državni prištedili velike količine cementa. Dne 12. septembra so 8 dni pred rokom dogradili največji podporovni zid ki je deloma pomaknjen do 15 m v strugo Bosne, s čimer bo omogočena gradnja železniške proge kakor tudi cesta tik ob reki. Vsa dela v soteski morajo biti končana do 1. novembra, da bo mogoče položiti tir.

Dovoz materiala za polaganje tira

V zadnjih tednih je vodstvo gradnje posvetilo največjo pozornost pripravi za polaganje tira na preostalem delu proge in stranskih tirov na postajah. Tu gre predvsem za dovoz ogromnih količin gramoz, ki je potreben za postajne proge. Celotna količina gramoz za vse proge znaša okrog 100.000 vagonov. Vse te količine seveda ni mogoče prepejati po ozkotirni železnici, zato kopajo gramoz ne samo v velikih gramoznicah, temveč tudi v številnih majhnih gramoznicah ob progi in iz rečnih strug. Veliko število graditeljev je sedaj zaposlenih v teh gramoznicah, ki delajo podnevi in ponoči, da izkoristijo sedanje nizke stanje vode. Povsod tudi dovažajo pripravljene pragove in tračnice ter ostali železni material, da bo na razpolago za polaganje tira. Železarna v Zenici je predčasno izdelala še skoraj vse tračnice za progo. Mladinci pomagajo graditi tudi večje železniške postaje zlasti v Zenici, Sarajevu, Nemilju, Kaknju, Razpotju in tako dalje. Tako je podano popolno zagotovilo, da bo v roku, to je do 29. novembra, dokončano to največje delo ljudske mladine v prvem letu naše petletke.

Zahvala moskovskega Sovjeta odposlancev delovnega ljudstva

Izvršni odbor OF Slovenije je prejel od moskovskega Sovjeta odposlanec delovnega ljudstva naslednjo brzojavko:

Moskovski S vjet prosi Izvršni odbor OF Slovenije da sprejme izraze hvalečnosti za pozdrave in želje ob 800 letnici mesta Moskve.

Maribor je 35 dni pred rokom izpolnil sprejeto obveznost

Maribor je dosegel enega največjih svojih delovnih uspehov po osvoboditvi. Obveznost 400.000 prostovoljnih delovnih ur, ki jo je sprejel pred tremi meseci na plenumu Osvobodilne fronte, je prekoračil. Dosegel in prekoračil jo je 35 dni pred rokom, k čemur je v precejšnji meri pripomoglo predkongresno tekmovanje, ki je dalo v šestih dneh okoli 60.000 ur, čim je mariborsko delovno ljudstvo izpolnilo obveznost, si je zadalo takoj novo nalogo — zvišalo je obveznost za 150.000 ur, ki jih je treba napraviti do konca tekmovanja.

V mesecih prostovoljnega dela je Maribor spremenil svoje lice. Ruševin je hudo malo, nekaj jih je ostalo še od carinarne, nekaj v zakotnih manj prometnih krajih. Poleg odstranjevanja ruševin pa so prostovoljci obnavljali ceste in marsikateri novogradnja v Mariboru se je po zaslugi pridnih rok prostovoljcev hitro dvignila. Izmed del pri odstranjevanju ruševin je treba omeniti carinarico, ki je že skoraj popolnoma splanirana. Sindikalna podružnica MLO ki se je obvezala za 2000 prostovoljnih ur, je tukaj opravila 2748,5 ur. Nedaleč od tla na Parizanski cesti 41 sta odstranili ruševine sindikalni podružnici Mariborske tekstilne tovarne in

mariborske bombazne predilnice, ki sta večino svojih 40.557 ur opravili tam. Na tem mestu bo zgrajena v prihodnjem letu nova cesta, ki bo skrajšala dohod h kolodvoru iz središča mesta. Tudi ruševine ruske šole so popolnoma izginile; drugi rajon s svojimi tereni je tukaj opravil največ dela.

Veliko dela je bilo v teh mesecih opravljeno na naših cestah. Če pomislimo, da je bilo v vseh 25 letih stare Jugoslavije tlakovanih v Mariboru 50.000 m² cestišča, letos pa smo tlakovali 10.000 m², nam je vidna velika razlika v delovnih naporih stare Jugoslavije in sedaj. K temu uspehu so v veliki meri pripomogli prostovoljci. Zaklonišč in ruševin na Slomškovem trgu za davno ni več, mesto tega se tam razprostira krasen park z mladimi nasadi, s klopcami in s prelepim umetno izdelanim vodometom (del-kiparja Kolbica). Polja proti Bečavi so zravnana, ni več bombnih lijakov, ni več strelskih okopov, zdaj klijajo tam jesenski posevki. Tretji teren drugega rajona je dal tam 4917 ur od obveznosti 4000 ur. Posebno so se potrudili upokojenci, ki so delali 2313 ur.

Ena največjih novogradenj je zgradnja stanovanjskega bloka v ulici

kneza Kocjca. Pri izkopu temeljev in pri gradnji sami so pridno pomagali prostovoljci kinopodjetij, večino svoje izpolnjevale in prekoračile obveznosti 22.187 ur pa so vložile v to stavbo Delavnice državnih železnice.

V nekaj tednih se je dvignila iz temeljev trinadstropna stavba sindikalnega doma nasproti sodišča. Sindikalni podružnici drž. socialnega zavoda in sodišča — obeh sedosov — sta k temu pripomogli v veliki meri.

Do končno omenimo še samo eno novogradnjo — z veliko nagljo rastejo iz temeljev stanovanjske hiše tovarne avtomobilov v Dobravi na Teznu. Prostovoljci tovarne avtomobilov so poleg drugih prispevali tukaj okrog 14.000 delovnih ur.

Veliko število skupin je preseglo svoje obveznosti. Med posamezniki so se nekateri izredno izkazali. Tako je Janez Mikola opravil pri obnovi letališča 760 prostovoljnih ur. Matevž Krajnc pri obnovi gasilskega doma in avtomobila 673 ur. Avgust Breznik 639 ur, Anton Kernc 345 ur, Lojze Pihberšek 303 ure itd.

Skupna vrednost do 1. oktobra izvršenege dela znaša 4.270.507 din. Vrednost pridobljenega materiala pa 1.635.248 din.

Zasedanje Varnostnega sveta

Zapadne velesile proti mednarodnemu sodelovanju

Zaradi spletk zapadnih imperialistov niso bile sprejete nove države v Organizacijo Združenih narodov

New York, 2. okt. (Tanjug) Varnostni svet je na seji dne 1. oktobra nadaljeval z razpravljanjem o vprašanju sprejema Italije, Finske, Madžarske, Rumunije in Bolgarije v članstvo Združenih narodov. Zaradi stališča posameznih delegacij, predvsem pa ZDA in Velike Britanije, je Varnostni svet odklonil sprejem vseh petih držav.

Razpravljali so pričeli o vsaki državi posebej in so ameriški, francoski, britanski in škotski delegati odločno nastopili proti sprejemu Bolgarije. Navajali so znane lažne obtožbe, da je Bolgarija na oblasti manjšina, da Bolgarija ogroža Grčijo, da ni miroljubna država, zaradi česar ne more biti sprejeta v članstvo Združenih narodov. Prav tako so se izrekli proti sprejemu Rumunije in Madžarske.

Sovjetski in poljski delegat sta s hvala sklep, ki naj bi bil v skladu s poldnevskim sporazumom in Ustanovno listino. Opozarjala sta na to, da so se ZDA, Velika Britanija in Sovjetska zveza na poldnevski konferenci, kasneje pa tudi vsi podpisniki mirovni pogodbe, zavezali, da bodo po ratifikaciji mirovni pogoji podpirali prošnje teh držav za sprejem v članstvo Združenih narodov. Tako sovjetski kakor tudi poljski delegat sta odločno podpirala prošnje vseh držav in pripomnili, da nikdar ne moreta dovoliti, da bi bili sprejeti samo Italija in Finska.

Sovjetski delegat Gromiko je poudaril, da ZDA, ki se sedaj tako ogorčeno upirajo sprejemu Bolgarije, Madžarske in Rumunije v članstvo Združenih narodov, eno roko podpisujejo

mednarodne pogodbe, z drugo pa jih kršijo. Sovjetska zveza podpira prošnje Bolgarije, Rumunije, Madžarske in Finske. Rešitev teh prošnji naj bo pozitivna za vseh pet držav. Ne moremo dovoliti, da bi se protivni sklep nanašal samo na prošnji dveh držav. Sovjetska zveza ne more sodelovati v umazani politični igri, ki ima za cilj izvajanje političnega razlikovanja proti posameznim državam.

Poljski delegat je najprej pokazal na razlikovanje, ki ga izvaja večina članov Varnostnega sveta pod vodstvom ZDA proti Bolgariji, Madžarski in Rumuniji ter je poudaril, da Organizacija Združenih narodov — ki predstavlja rezultat dolgoletne borbe in ki je zrasla iz krvi milijonov ljudi, padlih v borbi za mir in pravičnost — ne sme biti sredstvo za umazano politično igro.

Ker je bilo sklenjeno, da se ne bo glasovalo o prošnjah vseh petih držav skupno, temveč o vsaki državi posebej, je večina članov Varnostnega sveta glasovala proti sprejemu Bolgarije, Madžarske in Rumunije. Sovjetska in poljska delegacija, ki sta se uprli političnemu razlikovanju nasproti bolgarskemu, madžarskemu in rumunskemu narodu, sta bili zaradi tega prisiljeni, da sta glasovali proti sprejemu Italije in Finske.

Madžarska odklanja vsako vmešavanje tudi za cenno članstva v OZN

Budimpešta, 2. okt. (Tanjug) Madžarska vlada je sprejela sklep Var-

nostnega sveta, da se Madžarska ne sprejme za člana OZN, z globokim občalovanjem in nezadovoljstvom na znanje.

Madžarska vlada in madžarski narod ne moreta razumeti sklepa Varnostnega sveta. Madžarska vlada odločno zavrača obtožbe proti Madžarski kot neosnovane in neresnične.

Madžarska za nobeno cenno ne more dovoliti tujega vmešavanja v svoje notranje zadeve, niti za cenno članstva Združenih narodov. Javno življenje v Madžarski se razvija v znamenju državljanških in političnih svobod, in se v Madžarski spoštujejo osnovne pravice človeka.

Milijoni kmetov in delavcev uživajo sedaj v polnem obsegu svobode in svoje pravice. V dobi med dvema vojnama, ko so bili kmetje in delavci brez državljanških in gospodarskih pravic, ni protestirala proti temu nobena izmed sil, ki so sedaj glasovale proti sprejetju Madžarske v članstvo OZN.

Svobodoljubni in miroljubni madžarski narod, ki je bil proti svoji volji zapleten v vojno, je z veseljem pričakoval, da bo postal član OZN. Na žalost vidi sedaj, da so se posamezni člani OZN oddaljili od Ustanovne listine in da jim ni za mirno življenje med narodi.

Madžarska vlada izraža končno upanje, da bo Varnostni svet kmalu znova proučeval vprašanje sprejema Madžarske in ostalih štirih držav v članstvo OZN, ker smatra, da je to v interesu bodočnosti in uspešnega dela organizacije.

Jugoslovanska nota komisiji za izdelavo mirovne pogodbe za Avstrijo

Naša vlada zahteva, da komisija zasliši našega predstavnika o naših teritorialnih zahtevah nasproti Avstriji

Dunaj, 2. okt. (Tanjug) Po nalogu vlade FLRJ je politično predstavništvo FLRJ na Dunaju izročilo komisiji za izdelavo mirovne pogodbe za Avstrijo pismeno zahtevo, naj se zasliši predstavnik vlade FLRJ v zvezi z obsejnimi zahtevami Jugoslavije nasproti Avstriji, kakor tudi v zvezi z reparacijami.

Komisija za izdelavo mirovne pogodbe za Avstrijo je proučevala na večernejši seji pod predsedstvom ameriškega delegata vprašanje sestave poročila za Svet zunanjih ministrov. Razen tega je razpravljala o 48. členu mirovne pogodbe, ki se nanaša na vprašanje dolgov in obveznosti Avstrije nasproti inozemstvu.

Sovjetski predstavnik Kotkomov je naglasil, da dolгови in obresti na vrednostne papirje ne smejo obremeniti Avstrije, ker so nastale obresti v dobi od 1938. do 1945. ampak je treba obremeniti Nemčijo. Zahteva, da naj plača te dolgove Avstrija, je napačna, ker so bile tedaj vse finančne Avstrije v nemških rokah.

Sovjetski predstavnik je opozoril, da je prevzela Nemčija s pogodbenimi sklenjenimi leta 1938 z državami, ki so Avstriji jamčile posojila tudi avstrijske devizne obveznosti.

Stališče sovjetske delegacije so podprli tudi ameriški in angleški predstavniki, francoski delegat pa je bil proti.

Laburistični poslanci v Jugoslaviji kot gostje Ljudske fronte

Beograd, 3. okt. Včeraj je prispela v Beograd na obisk Ljudski fronti Jugoslavije skupina britanskih parlamentarev, členov laburistične stranke pod vodstvom Zilliacusa, poslanca in člana izvršilnega odbora Fabianskega društva.

V skupini britanskih poslancev so Arthur Allen, član izvršilnega komiteja laburistične parlamentarne skupine za kmetijstvo, trgovino in industrijo, Geoffrey Byng, član komiteja za planiranje v parlamentu, Frederic Lee, član nacionalnega komiteja kovinarskih delavcev, Henry White, podpredsednik durysirske federacije rudarjev, Arthur Champion, član izvršilnega odbora Nacionalne zveze železničarjev in član stalnega komiteja za proračunska vprašanja v parlamentu, Benjamin Parkin, predsednik parlamentarne skupine za trgovino in industrijo laburistične stranke, in George Thomas, član izvršilnega komiteja učiteljev in član parlamentarne frakcije laburistične stranke za vzgojo in socialno zavarovanje.

Na letališču so goste v imenu Ljudske fronte Jugoslavije sprejeli Marijan Stilič, predsednik komiteja za šole in znanost in Milan Popović, minister za promet LR Srbije, v imenu ministrstva za zunanje zadeve pa Ognjen Prica, načelnik regionalnega oddelka. Pri sprejemu so bili navzoči tudi predsedniki britanskega veleposlaništva v Beogradu.

Britanski laburistični poslanci so si včeraj dopoldne ogledali gradilišče velike stanovanjske četrti v Cvijičevi ulici, gradilišče delavskih stanovanj na Severnem bulvarju in gradilišče Doma kulture IV. rajona.

Na vseh objektih so se britanski poslanci živahno zanimali za način in pogoje dela. Ob koncu so izrazili svoje občudovanje nad velikim delovnim poletom, s katerim naši narodi izgrajujejo svojo deželo.

Zilliacus o krizi v Veliki Britaniji

Praga, 2. okt. (Tanjug) Pred svojim odhodom iz CSR je priredila skupina britanskih laburističnih poslancev včeraj tiskovno konferenco. Vodja delegacije, poslanec K. Zilliacus, je govoril v imenu delegacije o namenu obiska na Češkoslovaškem in se je dotaknil tudi notranje in zunanje politike Velike Britanije.

Prepričani smo, je dejal Zilliacus, da kriza, v kateri je Velika Britanija in večji del ostalih držav, ni ničesar drugega, kot kriza kapitalizma, iz katere je samo en izhod — pot v socializem. V notranji politiki pomeni ta pot stalno razširjanje in poglobljanje nadzorstva nad gospodarskim življenjem in vedno večja udeležba delavskega razreda pri nadzorstvu.

Kar se tiče zunanje politike, bi morala Velika Britanija razviti in

poglobliti svoje trgovinske stike s Sovjetsko zvezo in državami vzhodne Evrope. Zapadna Evropa bo našla izhod iz krize in popolno odvisnosti od ZDA samo tedaj, če bo popolnoma obnovila trgovinske, prijateljske in politične stike s vzhodno Evropo.

Govoreč o Trumanovi doktrini, ki istovetno svobodo in demokracijo z interesi velekapitala, je Zilliacus dejal, da lahko Američani v svoji državi urednicujejo svoje ideje, vendar pa bo tudi ostali svet občutil to, ko se bo njihova politika končala z novo veliko gospodarsko katastrofo. Washington bi se moral zavedati, da je za obnavljanje kapitalizma v Evropi že prepozno in da tisti, ki to poizkušajo, ne prepričajo demokracije, ampak oživlja fašizem, kar najbolj dokazuje grški primer.

Zaveziška kontrolna komisija zapustila Romunijo

Bukarešta, 2. okt. (Tass) Člani zaveziške kontrolne komisije pod vodstvom namestnika predsednika generalnega polkovnika Susajkova so se iz Bukarešte vrnili v Moskvo. Tisoče delovnih ljudi romunske prestolnice se je zbralo na kolodvoru, kjer so se poslovili od članov komisije.

Odhoda so se udeležili člani romunske vlade pod vodstvom predsednika vlade dr. Petra Groze, maršal dvora, predstavniki narodne skupščine, armade, diplomatskega zbora in na tisoče ljudstva.

V svojem govoru je predsednik vlade dr. Groza izrazil globoko hvaležnost romunskega naroda in njegove vlade članom zaveziške kontrolne komisije in njenemu vodstvu za njihovo vztrajno delo za procvit in neodvisnost Romunije.

Vprašanje izvajanja nacionalizacije v Madžarski

Budimpešta, 1. okt. (Tanjug) Vodstvo stranke malih posestnikov je na svoji zadnji seji proučilo predlog KP Madžarske in socialno-demokratske stranke v vladnem programu. V glavnem je pristalo na program in predlagalo samo nekatere izjembe. Tako predlaga v razliko s predlogom delavskih strank, ki ima v načrtu nacionalizacijo bank do 31. oktobra, da bi do 31. oktobra proučili zakonske predloge o podržavljenju bank.

Kar se tiče nadaljnega izvajanja nacionalizacije, je vodstvo stranke malih posestnikov izrazilo željo, da bi to delo začelo ustaviti.

VREMENSKA NAPOVED za soboto, 4. oktobra Jasnó, zjutraj velika nevarnost slane.

Po slovanskem svetu

Napredek kmetijstva — zagotovilo za prehrano

Uspešna borba za napredek kmetijstva je zagotovila prehrano za prebivalstvo za tudi obilico surovin za lahko industrijo.

Poročila iz vseh republik in oblasti države govori o velikih uspehih. Sovjetsko kmetijstvo se po vojni razvija mnogo hitreje kot pred vojno. V zadnjih petih predvojni letih so kolhozi povečali obdelano površino za 13 milijonov ha, kar je povprečno 2,6 milijonov ha letno. Letos so v Sovjetski zvezi obdelali za 8 milijonov ha več zemlje kot l. 1946. Leta 1948. bodo zasejali še nadaljnjih 10 milijonov ha. Če primerjamo z evropskimi državami, vidimo n. pr. da so v Franciji l. 1938. zasejali 18,5 milijonov ha, v Nemčiji 18,8 milijonov ha in 11,1 milijon ha v Italiji.

Glavno zaslugu za tako hitri napredek kmetijstva ima obsežna mehanizacija dela v kmetijstvu. Državne strojno-tractorske postaje neprestano dvigajo kolektivno kmetijstvo. Zaradi tega posreduje sovjetska oblast veliko pozornost industriji traktorjev in drugih kmetijskih strojnih naprav. Letos bodo v Sovjetski zvezi izdelali

34.000 novih traktorjev, a leta 1948. pa še 67.000.

Po petletnem načrtu bo sovjetsko kmetijstvo dobilo 325.000 novih traktorjev.

Pridelek riža je vsako leto večji

Kolhozi Osrednje Azije in doline Kubana so pričeli z žetvijo riža. Mnogo kolhozov je pridelalo do 40 ali več meterskih stotov na ha, medtem ko so dobili najboljši proizvajalci 80 do 100 meterskih stotov riža. Letos bodo v primeri z lanskoletnim površinami povečali zasejane površine riževih plantaž za 15.000 ha. Letos so prvič zasejali velika področja v okrožjih Osrednje Azije in v severnih pokrajinah, posebno v dolini Kubana in Ukrajini.

Po petletnem planu bo l. 1950 zasejanih 300.000 ha z rižem. Sovjetski selekcionisti skušajo vzgojiti nove zelo produktivne vrste riža, ki bi bile posebno primerne za severna področja. Odkrivajo pa tudi nove metode za gojitev te rastline, s čimer

bi zagotovili pridelek najmanj 50 do 56 meterskih stotov na ha.

Delo v kolhozih laboratorijih

Doslej so obnovili nad 20.000 kolhozih laboratorijev, ki so ustavili delo med vojno. Te postaje, ki ugotavljajo na določene krajevne okoliščine različne nove kmetijske metode, preskrbujejo znanost z mate-

Na poskusni postaji »Akademik N. Rudnik«

Ameriške oblasti v Trstu preganjajo mladice, ki se vračajo iz Jugoslavije

Aretirale so tudi ameriškega novinarja, ki je obiskal progo Šamac—Sarajevo

Trst, 2. okt. Mladi ameriški novinar Charles Leapow, član ameriške demokratske mladinske organizacije A. Y. D. ter dopisnik mladinskega lista »Youth« in komunističnega lista »Daily Worker« iz New Yorka, je 16. septembra prispel iz Jugoslavije v Trst. Charles Leapow, ki je amer. državljani, se je kot član delegacije ameriške demokratske mladine udeležil mladinskega festivala v Pragi. Po festivalu v Pragi je dobil na jugoslovanskem veleposlaništvu redni vizum za Jugoslavijo, ker je kot novinar odšel na mladinsko progo. Na mladinski progi se je mudil dalje časa in je imel možnost, da je obiskal več mednarodnih delovnih brigad. Z mladinske proge je poslal več članov mladinske demokratske organizacije v Ameriko in listu »Daily Worker«. Z mladinske proge se je nameraval vrniti preko Trsta v domovino. Ob prihodu v Trst se je takoj javil pristojnim oblastem, ki so ugotovile, da ima vse listine v redu. Izstavili so mu dovoljenje začasno bivanje in dovolilnico za prehod v Italijo. Odsel je tudi v urad za javne zveze pri ZVU v Trstu, da bi mu izdali začasno novinarsko izkaznico, da bi lahko opravljal novinarsko službo tudi v Trstu. V tem uradu ga je neki ameriški ofi-

cir ustavil in zaprosil, naj mu sledi v urad ameriške policije, kjer so mu odvzeli vse listine, ves denar in vso zasebno pošto, ki jo je imel pri sebi. Po dolgem zaslišanju so ga izpustili in mu naročili, da se mora javljati pri njih tudi popoldne. Tretji dan so mu zapovedali, da se mora javljati vsake tri ure, četrti dan vsako pol-druugo uro, peti dan pa je dobil ukaz, da mora pri njih prenočevati.

Od takrat ni imel več miru. Anglo-ameriške oblasti niso glede tega objavile nobenega poročila, čeprav so nekateri tržaški listi pisali o njegovih aretaciji. Že nekaj dni je od tega, ko ni nič slišati o njem. Vse kaže, da so mu policijske oblasti popolnoma odvzele svobodo in da ga na neznanem kraju zadržujejo. Tako ravnanje in aretacija mladega ameriškega novinarja sta povzročila v tržaških narodnih mladinskih krogih, predvsem pa v tržaških mladinskih krogih silno ogorčenje. Kakor vse kaže, v Trstu ne uživajo svobodnega gibanja in nimajo možnosti za izvrševanje svojih političnih dolžnosti niti ameriški državljani, če so napredno usmerjeni.

Prav tako ostro so policijske oblasti v Trstu v zadnjem času ravnale z mladinci mednarodnih brigad, ki so se vračali z mladinske proge Šamac

—Sarajevo domov. Ob vsakem prihodu teh skupin v Trst je policija močno zastražila viake na postaji in celo pregledovala njihovo opremo. Iz vseh strani sveta prejema Tržaška antifašistična mladina pisma mladincev, ki so potovali skozi Trst in se zgražajo nad ravnanjem oblasti s nimi, ki so obiskali Jugoslavijo. Predvsem pa se zgražajo ameriški mladinci, ki so sami videli, kako njihove oblasti zadržajo tržaško prebivalstvo.

Trije francoski mladinci so ob prehodu skozi Trst poslali v imenu prve mednarodne delovne brigade, ki je bila na progi Šamac—Sarajevo, resolucijo ZVU, v kateri opozarjajo, da so metode, ki jih uporabljajo anglo-ameriške oblasti na STO-ju, slične nacističnim in fašističnim metodam. Protestirajo proti temu, ker so jih oblasti zasliševale o bivanju v Jugoslaviji in o njihovem političnem prepričanju. »Boleje bo za vas, če boste govorili...« — so se izrazili ameriški oficirji. Med zaslišanjem so ameriški oficirji govorili francoskim mladincem: »Za vas bo bolje, če boste govorili. Tako ravnanje je slično samo postopku gestapa, ugotavljajo francoski mladinci v svoji resoluciji.

Proslava Vojkove brigade v Cerknem na Primorskem

V nedeljo, 5. oktobra bo v Cerknem in Primorskem zbor XVI. SNOB Janka Premrla-Vojka, združen z manifestacijo priključitve Primorske in zborom udeležencev narodno osvobodilne vojne. Vabimo vse borce IX. korpusa in vse aktiviste Primorske, da se te proslave polnoštevilno udeležijo!

Spored proslave v nedeljo

Ob 9. zbor borcev in nato zborovanje. Masovni obisk bolnice SVPB Franje, partizanskih krajev in Idrje. Ob 15. miting. Nastopijo cerkniški pevski zbori, folklorna skupina tov. Marolta in recitacije borcev. Po sporedu zabava. Odhod kamionov iz Ljubljane v soboto ob 15. in v nedeljo ob 5. zjutraj iz Gajeve ulice. Za prenočišča in hrano je preskrbljeno — vse informacije pri Patniku! Cena prevozu, značil in obisku v bolnici 120 din.

Organizacija Fronte v vasi Kavčice na Primorskem je izdelala delovni načrt

Z delovnimi načrti prinašajo osnovne organizacije OF koristi delovnim ljudem in dvigajo pomen Fronte

V vasi Kavčice v okrajni lirska Bistrica so vse množične organizacije z Osvobodilno fronto na čelu zasnovale delovni načrt Fronte ter ga predložile vsem članom Osvobodilne fronte, ki so ga soglasno potrdili. Načrt velja za dobo od 1. IX. 1947 — 30. VI. 1948.

V tem letu si bodo v vasi Kavčice pripravili dobro pitno vodo, prepletkali bodo šolske prostore in vsaka družina v vasi bo prispevala po 100 kilogramov drv za šolo. Začeto cesto pri vasi Ritomeč bodo popolnoma dokončali do 15. novembra 1947. Izkopali bodo jame za postavitev električnih drogov. V januarju 1948 pa bodo premerili površino orne zemlje in bo OF odbor pregledal vse površine. Za poživitev sadjarje bodo v marcu 1948. posadili 4000 raznovrstnih sadik, v aprilu pa očistili vsa sadna drevesa. Spomladi bodo prebiliti vsa gospodarska in stanovanjska poslopja. Žene in mladina pa bodo vsakega 15.—30. v mesecu temeljito počistile vas. Mladinci se je obvezala za dve kulturni prireditvi, vsakežani pa bodo organizirali še tečaj za nepismene in polpismene

Vsaka hiša bo naročila časopis. Sklenili so še, da bodo najhitreje in najočnejše izpolnili vse obveznosti glede oddaje krompirja in kontrahirali proste presežke.

Eno največjih točk sprejetega načrta so vaščani Kavčice že častno izpolnili: obvezna oddaja krompirja za njihovo vas je bila 2750 kg, pa so dali še prostih presežkov 3100 kg.

S svojim delovnim načrtom je dala osnovna organizacija Fronte v Kavčicah pobudo za delo, ki je neposredno v zvezi z napredkom njihove vasi, z izboljšanjem življenjskih pogojev vaščanov. Ob takih akcijah, ki jih bo vodila OF, bodo ljudje najbolj občutili pomen organizacije Fronte kot svoje najboljšje podpore pri vsakodnevem delu. Fronta pa bo pritegnila in povežala v svoje vrste nove ljudi, vodila bo delo, ki bo vaščanom prineslo koristi in s tem tu znatno dvignila pomen osnovne organizacije Fronte, ki mora posvečati več pažnje vsakodnevemu življenju skupnosti in posameznika.

Fašistično nasilje na Gorškem se nadaljuje

Gorica, 3. okt. V Gorici so italijanski fašisti v besnem sovraštvu do Slovencev dosegli že to, da so slovensko besedo izločili tudi iz cerkve. Uklenjeni sta slovenska maša in slovenska pridiga, ki sta bili vsako nedeljo ob 7. zjutraj. Po javnih in zasebnih uradih mečajo Slovence in italijanske antifašiste iz službe. Iz uprave Mestne hranilnice so poslali na prisilni dopis še pet Slovencev. Odpustiti mislijo Slovence tudi iz gorškega prefektur. Iz avtomobilske podjetja Rbi so odpustili Slovenko Jožico Smet. Iz podružnice Banca d'Italia so premostili v Ravenna znanega slovenskega gorškega odvetnika Stanika Baša. Po raznih mestnih podjetjih v Go-

rici so fašistični elementi ustanovili tako imenovane »zaščitne komisije«, ki sestavljajo sezname vseh Slovencev in italijanskih antifašistov ter groze ravnateljstvom in lastnikom s stankami in neredi, če jih ne vržejo iz službe.

V noči na 30. september so fašisti vrgli dve ročni bombi v hišo slovenskega kolona Antona Erzetiča v Fari ob Soči pri Gorici. Eksplozija je povzročila precejšnjo škodo. Erzetič je znan antifašist in je imel v narodno osvobodilni vojski pet sinov.

Demokratska fronta Slovencev v Italiji je pozvala vse Slovence, naj takoj prijavijo škodo, ki so jo utrpeli zaradi fašističnega nasilja, ko je Ita-

lija prevzela oblast. Prijave zbira Demokratična fronta Slovencev v Italiji po slovenskem odvetniku Josipu Gradnu.

Razširjenje gladovne stavke v tržaških zaporih

Trst, 2. okt. Antifašistični jetniki v tržaških zaporih Coroneo so v nedeljo 28. septembra popolno pričeli gladovno stavko predvsem zato, ker angloameriške oblasti v Trstu nečesto vrtni jugoslovanskim oblastem več antifašistov iz Pulja, ki so jih tukajšnje zasedbene oblasti prepeljale iz puljskih zaporov v tržaške. Jetniki iz Pulja se smatrajo po priključitvi Pulja k Jugoslaviji za jugoslovanske državljane in zahtevajo zato vrnitev v domovino. Stavki so se že prvega dne pridružil tudi član CK KP STO-a tov. Bruno D'Este in drugi tržaški antifašisti, ki so zaprti v Coroneju.

Včeraj zjutraj so se pridružili stavki tudi navadni pripornik z zahtevo, naj se tudi nanje razširi amnestija, ki je bila dodeljena vsem pripornikom v vseh evropskih deželah po vojni.

Odklivanje sovjetskih inženrjev

Beograd, 3. okt. Danes so v Ljudski skupščini FLRJ slovesno izročili odklivanje sedmim sovjetskim inženirjem. Odklivanja je izročil predsednik Prezidija Ljudske skupščine FLRJ dr. Ivan Ribar v navzočnosti sekretarja Prezidija Mileta Peruničiča in prometnega ministra v zvezni vladi Todorja Vujašinovića.

Z redom dela I. stopnje je bil odkliven inž. Nikolaj Kolokov, z redom dela II. stopnje pa inž. Konstantin Silin, Aleksej Boljšakov, Nikolaj Glotov, Dmitrij Kasajev, Aleksander Dubrovski in Sergej Astahov.

Ob izročitvi odklivanja sovjetskim inženirjem je dr. Ivan Ribar poudaril njihove zasluge za obnovo našega prometa, k čemer so pripomogli s svojim sodelovanjem pri gradnji naših velikih mostovnih objektov.

Predvoljno tekmovanje v valjevskem okraju

Valjevo, 2. okt. Na okrajni konferenci v Valjevu je ljudstvo sklenilo pred volitvami v krajevne ljudske odbore v 50 vaseh izvršiti predvoljno tekmovanje v 20 različnih točkah. Med drugim bodo tekmovali, katera vas bo imela večji odstotek volivcev pri volitvah; v kateri vasi bo manj glasov za skrinjico brez liste; katera vas bo bolje presegla setveni plan; katera vas bo po planu prva oddala obvezen in kontrolirani presežek koruze; katera vas bo v najkrajšem času plačala davek in katera vas bo prodala pooblaščenim odkupovalcem več živil različnih vrstnih proizvodov; in v kateri vasi bo najmanjše število nepismenih po kampanji o pobijanju nepismenosti.

Elektrifikacija kmetijstva v Uzbekistanu

V Uzbekistanu stalno narašča število električnih central. V letu 1946. so dali v pogon 143 večjih in manjših central s skupno zmogljivostjo 4280 kw. Do konca letošnjega leta bodo zgradili še nadaljnjih 1300 central s skupno zmogljivostjo 7500 kw, v električno omrežje pa bodo vključili še 100 kolhozov.

Po petletnem planu za elektrifikacijo kmetijstva bodo v Uzbekistanu zgradili 1000 električnih central s skupno zmogljivostjo 53.000 kw, elektrificirali 1500 kolhozov in električnemu omrežju priključili 350 kolhozov.

Z električno energijo bodo delali pri vseh kmetijskih delih, zlasti pa v poljedelstvu. Za elektrifikacijo kmetijstva bodo izrabili dvoje poti: električne mlatnice, mlini, rižarne, mlekarne in druge kmetijske postaje bodo lahko dobivale energijo iz manjših central, za namakanje, in za odvajanje talne vode, za čistilna dela v namakalnih kanalih, za delo na bombnih poljih pa potrebujejo na

deset tisoče kilovatov električne energije, ki jo bodo dobivali iz velikih električnih central.

Kakšen pomen ima elektrifikacija za kmetijstvo, nam pove naslednji primer: za obdelavo 1 ha bombaznega nasada potrebujejo sedaj 250 do 300 delovnih dni. Če pa mehanizirajo samo najosnovnejša dela, potrebujejo za 1 ha le še 50 do 60 delovnih dni, kar pet do šestkrat poveča produktivnost kolhoznega dela.

V Ruski FSR obnavljajo vasi

V vaseh RS-FSR, ki so bile upostožene med vojno, so zgradili že več kot milijon stanovanjskih hiš. Gradnja vasi, zavzema vedno večje mesto v petletnem načrtu obnove in razvoja narodnega gospodarstva v Sovjetski zvezi. Samo v Ruski federaciji bo do l. 1950. vsaka deseta vaška hiša nova a v rajonih, ki so bili okupirani, bodo živele vse vaške družine v novih hišah. Kot primer za hitro obnovo kolhoznih vasi nam lahko služi Navlinski rajon, bivši center partizanskega gibanja v barskanski oblasti. V vseh teh oblasteh so ustanovili projektantsko-arhitekturne organizacije, ki izdelujejo načrte za vasi in tipizirane objekte za vsake hiše in javna poslopja. Da bi zagotovili material za gradnjo, so v RSFSR pričeli obnavljati 1500 podjetij, ki bodo proizvajala gradbeni material. — (Tass)

Nadaljevanje razprave pred Vrhovnim sodiščem LR Srbije proti obtoženima Dragoljubu Jovanoviću in Franju Gažiju

Obtoženi Franjo Gaži je v soočenju potrdil, da je dr. Jovanović odobral navodila tuje vohunske službe in se po njih ravnal

Beograd, 2. oktobra. Med nadaljnjim zasliševanjem pred senatom Vrhovnega sodišča LR Srbije v Beogradu je obtoženi inž. Franjo Gaži izpovedal, kako je obveščal obožbenega Dragoljuba Jovanovića o svojih stikih s tujo vohunsko službo. Med drugim je izpovedal:

— Pripovedoval sem mu, da so Angličani med svojim bivanjem v Carigradu delali v dveh smereh: Wattson je delal po liniji partizanov, drugi pa so delali po liniji Draže Mihajlovića.

— Ali je Dragoljub Jovanović zvedel, da so delali v obveščevalni službi in ali je rekel, da je bil to zelo naropen in zanimiv posel?

— Da.

— Ali ste pripovedovali o tem, da ste sodelovali z njimi, da ste jih obveščali o razmerah v Hrvaški?

— Povedal sem mu, kako sem se z njima seznanil in kaj sem delal.

— Kaj to pomeni, kadar daje nek tiskovni ataše navodila, naj obveščajo nastopi pri volitvah in da je treba ustvariti kmečki blok ter zbirati elemente, ki bodo vodili opozicijo proti ljudskemu oblastem, ki bodo vodili borbo proti ljudskemu oblastem? Kaj to pomeni, kadar tuji tiskovni ataše priporoča, da je treba nastopiti v Ljudski skupščini. Ali ste se zavedali, kaj to pomeni?

— Vsekakor je to poizkus vplivanja na politiko neke države?

— Dobro. Ali bi to povedali s besedami, ki so običajne za delo take vrste? Ali je to poskus meševanja v notranje zadeve neke države?

— Da.

— Kaj pa je po drugi strani to, kadar kak uslužbenec zveznega ministrstva za kmetijstvo in član Prezidijskega odbora Ljudske skupščine soglašajo s

takimi navodili in jih izvajajo? Kako bi to imenovali?

— To bi zopet imenovali, kako bi rekel, nepošten posel.

— Preds.: V odnosu do domovine?

— Tožilec: Ne zahtevam od obtoženca in ga ne silim, da to imenuje s pravim imenom z izdajstvom. Dovolj je povedal: nepošten posel. Kdo je bil navzoč, ko ste se obtoženec sestali z Wattsonom ml. v kavarni »Moskva«?

— Ob.: Na drugi sestanek je prišel dr. Vojislav Grol.

— Kdo je dr. Vojislav Grol?

— Sin Milana Grola.

— Ni važno, čigav sin. Kaj dela v tej deželi?

— Kakor je meni znano, nima službe.

— Ali ste izpopolnjevali podatke, ki jih je imel Wattson mlajši?

— Razgovarjali smo se. To je bilo v kavarni. Pripovedoval je to, kar je vedel. Pri tem razgovoru je vsak nekaj rekel.

— Med preiskavo ste rekli, da je obtoženi Jovanović z navdušenjem sprejel tiste ideje, navodila za ustvaritev kmečkega bloka. Opisite, kako je izrazil to navdušenje, ker vendar ni mogel videti človeku v dušo. To je moral izraziti z besedami, kretnjami. Kako je to izrazil?

— Med zasliševanjem sem izpovedal, da je Dragoljub Jovanović napovedal ustvaritev kmečkega bloka. Ko sem prišel in povedal, da sem se razgovarjal s Clissoldom, ki smatra to za potrebno, je prišel med razgovorom konkretno razlagati. Rekel je: »To je zelo dobro. Vi bi morali oditi v Zagreb, da se tam pogovorite. Jaz se bom tukaj s svojimi ljudmi pogovoril.« Tako je razložil, kaj je treba napraviti, da se ustvari sekretariat ter napiše statut, in prevzel je dolžnost, da ga bo napisal.

Obtoženi Gaži je vzdrževal stike z bolgarskim izdajalcem, vohunom Gemeto

— Vi pravite, da ste pred prihodom v domovino sodelovali v obveščevalni službi s Clissoldom in Wattsonom glede razmer na Hrvaškem. S kom ste sodelovali glede notranjih razmer v Bolgariji?

— Z dr. Dimitrovom-Gemeto.

— Kakšni so bili odnosi med vami in Gemeto?

— Dobri.

— O čem vas je Gemeto obvestil?

— Poročal mi je o razmerah v Bolgariji.

— Komu je izročal poročila?

— Dajal jih je Angležem in drugim.

— Konkretno, komu je dajal?

— Angleški obveščevalni službi.

— Konkretno, komu?

— Sodeloval je z nekim drugim obveščevalnim organom. Razgovarjal se je z Wattsonom ml., ko je bil Wattson v Carigradu, vendar je sodeloval z nekim drugim.

— Povejte, kje je Gemeta?

— Teža ne vem. Baje živi v Ameriki.

— Od česa pa živi?

— Ne vem.

— Ne veste? On, Maček, Ferenc Nagy in Milan Gavrilović žive danes od tega, da podpisujejo spomenice proti svojim državam, proti interesom naše države in jih pošiljajo ZN, odnosno generalnemu sekretarju in predsedniku. Od tega živi ta vaš domovinski frontovec izza okupacije.

— Z njim sem se seznanil 1942. leta in nisem mogel vedeti, kaj bo iz njega postalo.

— Vi ste dajali in prenašali poslanice v Hrvaško med okupacijo, češ da morajo nekateri ljudje iz vodstva HSS vstopiti v narodnosvobodilno gibanje oziroma v vodstvo, da bi doslegli: — kaj? — Zakaj naj bi vstopili?

— Da bi se čim bolj afirmirali, da bi si pridobili močnejši položaj.

— V preiskavi ste se lepo izrazili: »da bi si pridobili pozicije. Kakšne in v kakšnem primeru?«

— Nič nisem mislil. To je bilo leta 1943., ko sem videl, da tam Krce, Lakuš in Škare...

— To je HRSS, oziroma izvršni odbor HRSS, ki je sodeloval v gibanju. Vi niste mislili nazaj, temveč na nekoga drugega, na Tomašiča, in na koga še?

— Na Košutića itd. Bili so nevtralni. Iz Londona sem imel pisemna navodila, da se morajo aktivirati, vstopiti, pridobiti si pozicije, da se HSS čim močnejše aktivira.

— Kolikor je meni znano, Kostić, morda pa tudi Jančiković, Jančiković je sodeloval na tej liniji in po vsem tem je moral tudi delati.

— Ali ste bili zadovoljni z aktivnostjo Clissoldovega namestnika? Ali je bil ta človek aktiven tako kakor Clissold?

— Ne.

— Ali ste o tem govorili z Wattsonom ml.?

— Rekel sem mu, da je to človek, ki ne pozna razmer v Jugoslaviji in ne kaže nobenega zanimanja.

— Ali ste se udeležili kritike zaradi neaktivnosti?

— Da.

— No, vidite, prišli ste v domovino, niste se tako rekoč niti ogreli, pa že želite Clissolda ter se pogovarjate o ustanovitvi kmečkega kluba, kritizirate Clissoldovega naslednika. Kaj to pomeni? Ali to ne pomeni, da se niste bavili z literaturo, da vas niso zanimala literarna vprašanja?

— Ne.

— To pomeni, da ste pokazali veliko iniciativno pri tem poslu, pri tem delu.

— Ali ste imeli priliko prisostvovati razgovoru obtoženega Jovanovića s tujimi novinarji?

— Da.

— S kom?

— Z dopisnikom »Daily Expressa«.

— Kdaj je to bilo?

— Poleti 1946.

— To pomeni, med ustanavljanjem »kmečkega bloka«. O čem ste se pogovarjali?

— Dragoljub je spregovoril o ustanovitvi kmečkega bloka in je kritiziral ljudsko oblast in režim v Jugoslaviji.

— Zakaj je kritiziral, morda zato, ker je vlada v dobi suše, v dobi prekinitve Unrinega dela omogočila, da ni nihče umrl zaradi lakote, in ker dela ta vlada s polno paro pri obnovi naše države, zaradi tega je kritiziral ta režim, zaradi ničesar drugega?

— Kritiziral je Dragoljub, razlagal je, da so na oblasti komunisti, da je Ljudska fronta kamuflaža...

— Tožilec: Kdo je na oblasti v naši državi?

— Ljudska fronta.

— Ali je to, kar je izjavil obtoženi Jovanović, izšlo v tujih časopisih?

— Dragoljub je mislil z njim prečistiti vprašanje kmečkega bloka.

— Ali vam je Dragoljub rekel, da namerava iti v Zagreb?

— Rekel je, da bi se rad razgovarjal, on ali njegovi ljudje.

— Kateri njegovi ljudje?

— Rekel je, da bo odšel s Svetom Živkovičem in Jevto Pavičem.

— Ali ste se razgovarjali o tem, da gre tudi Dragoljub?

— Da.

— Vprašam vas zato, ker trdi obtoženec Jovanović, da je ta ideja prenehala biti aktualna že 6 mesecev pred tem, gre pa zato, da ste se vi razgovarjali z Dragoljubom v tem času, za katerega pravi, da je stvar o kmečkem bloku že davno propadla.

— Jaz sem Dragoljubu poročal o razgovoru s Košutičem, Jovanović bi se rad razgovoril s Košutičem.

— O čem?

— O politiki? O visoki politiki? Vidite vi ste iskreni v tej zadevi. Vprašam vas, dali je Dragoljub Jovanović nameraval ob koncu 1. 1946. ali ob pričetku 1. 1947. oditi h Košutiću, da bi se z njim razgovarjal.

— Da.

— Na kakšen razgovor?

— Na razgovor o aktivnosti kmečkih strank.

— Ali ni odšel Gaži v Zagreb po enem razgovoru o vstopu ljudi v generalni sekretariat?

— Gaži je odšel v Zagreb šele po majskem zasedanju, ko smo čakali na Salacanov odgovor, ki je odšel iz Zagreba v Dubrovnik ter se ni javil.

— Iz izpovedbe obtoženega Gažija sem sklepal, da je pred tem odšel v Zagreb.

— Ne, to je bilo že po majskem zasedanju.

— Sirc vas je obiskal v januarju.

— Kdaj vas je drugi obiskal?

— Ne spominjam se, da bi bil dvakrat pri meni.

— Saj je v zapisniku, da je bil dvakrat in sicer drugič v mesecu marcu. Na vprašanje preiskovalca ste govorili o sestanku s Sircem v marcu. Povedali ste, da se je Sirc zanimal, kaj se bo nadalje ukrenilo. Kaj ste mu odgovorili?

— Rekel sem: Imam več idej, moja najintimnejša želja pa je ustvaritev enotne kmečke stranke. Druga ideja, ki so mi jo vsiljevali iz tujine je bila, — zakaj sam kmečka stranka ker so še ljudje, ki bi prišli v vpoštev, torej ideja o meščanski stranki. Sircu sem rekel, da ne morem delati z meščanskimi strankami.

— Ali je bil ta razgovor v marcu? — Sirc se spominjam januarja, ni pa izključeno, da je bil pri meni tudi marca. Če je Ljudska skupščina zasedala v marcu, tedaj je bil tudi v marcu, ker sem ga sam peljal v skupščino.

— To pomeni, da pri razgovoru s Sircem se niste bili na jasem, če je treba ustanoviti blok ali kmečko stranko. Ali je točno?

— Točno.

— Preds.: Pred preiskovalcem ste izpovedali, da vam ni jasno, če se bo ustanovila enotna kmečka stranka ali koalicijska opozicijskih strank. O sekretariatu smo se razgovarjali v troje in četrtem septembra ali oktobra. Do ustanovitve sekretariata sploh ni prišlo. To je bil razgovor v troje med Jevto Pavičem, menoj in Gažijem.

— Rekel sem: Imam več idej, moja najintimnejša želja pa je ustvaritev enotne kmečke stranke. Druga ideja, ki so mi jo vsiljevali iz tujine je bila, — zakaj sam kmečka stranka ker so še ljudje, ki bi prišli v vpoštev, torej ideja o meščanski stranki. Sircu sem rekel, da ne morem delati z meščanskimi strankami.

— Ali je bil ta razgovor v marcu? — Sirc se spominjam januarja, ni pa izključeno, da je bil pri meni tudi marca. Če je Ljudska skupščina zasedala v marcu, tedaj je bil tudi v marcu, ker sem ga sam peljal v skupščino.

— To pomeni, da pri razgovoru s Sircem se niste bili na jasem, če je treba ustanoviti blok ali kmečko stranko. Ali je točno?

— Točno.

— Preds.: Pred preiskovalcem ste izpovedali, da vam ni jasno, če se bo ustanovila enotna kmečka stranka ali koalicijska opozicijskih strank. O sekretariatu smo se razgovarjali v troje in četrtem septembra ali oktobra. Do ustanovitve sekretariata sploh ni prišlo. To je bil razgovor v troje med Jevto Pavičem, menoj in Gažijem.

— Rekel sem: Imam več idej, moja najintimnejša želja pa je ustvaritev enotne kmečke stranke. Druga ideja, ki so mi jo vsiljevali iz tujine je bila, — zakaj sam kmečka stranka ker so še ljudje, ki bi prišli v vpoštev, torej ideja o meščanski stranki. Sircu sem rekel, da ne morem delati z meščanskimi strankami.

— Ali je bil ta razgovor v marcu? — Sirc se spominjam januarja, ni pa izključeno, da je bil pri meni tudi marca. Če je Ljudska skupščina zasedala v marcu, tedaj je bil tudi v marcu, ker sem ga sam peljal v skupščino.

— To pomeni, da pri razgovoru s Sircem se niste bili na jasem, če je treba ustanoviti blok ali kmečko stranko. Ali je točno?

ZASLIŠEVANJE OBTOŽENEGA DRAGOLJUBA JOVANOVIĆA

Dopoldne je sodišče pričelo zasliševati obtoženega Dragoljuba Jovanovića.

Preds.: Kdaj ste pričeli ustanovljati kmečki blok?

Obt.: Ideja o kmečkem bloku je stara v moji zamisli...

— Kdaj ste časovno pričeli ustanovljati kmečki blok?

— Do ustanavljanja kmečkega bloka ni prišlo takoj, temveč so bili razgovori že v avgustu 1. 1945., ko sem bil član AVNOJ-a in ljudski poslanec v začetni skupščini. Takrat me je ljudski poslanec Jančiković vprašal, če bi hotel v ljudski skupščini ustanoviti nekak kmečki blok. To sem odklonil, ker sem takrat z zadovoljstvom sodeloval v Ljudski fronti. Tedaj je bilo treba iti na volitve.

— Kdaj ste potem znova prišli na idejo o ustanovitvi kmečkega bloka?

— Po mojem nastopu v Ljudski skupščini v decembru 1945 in po frakcijski borbi v Narodni kmečki stranki, ko je prešla nevarnost, da pride do razcepa in da ostanem brez enega dela politične sile. To je bilo 28. aprila leta 1946, ko je bila seja glavnega odbora Narodne kmečke stranke, na kateri sem spoznal, da bi moglo prihiti do cepitve, do česar je tudi prišlo, in sem čakal prvo priliko, da bi našel nekakšno okrepilno na drugi strani. V tem trenutku je prišel Franjo Gaži, ki je zastopal v Beogradu HSS in njegovo vodstvo in ki mi je pred avgustom leta 1945 govoril o potrebi ustanovitve skupnosti HSS in Narodne kmečke stranke, ter mi je rekel: »Za vas je sedaj položaj izpremenjen, ali ste sedaj pripravljeni napraviti, česar niste hoteli v avgustu leta 1945.«

— Rekel sem mu, da je sedaj položaj drugačen in da stvari v Fronti ne stojijo tako, kakor so stale leta 1945, vendar pa še nisem prečistil odnosov v stranki, ker seja glavnega odbora ni dala dokončnih rezultatov. Nismo se še razstavili in do rezultata je prišlo 11. avgusta leta 1946.

— Ali ste imeli razgovore pred razidom v Narodni kmečki stranki?

— Pred razidom in po razidu. Vedel je, da potekajo razgovori in da se bo 28. sestal naj glavni odbor, in govorili smo o tem, da bi se lahko kaj napravilo.

— To pomeni ob koncu aprila in ob začetku maja?

— Obtoženi Jovanović je imel razgovore o ustanovitvi kmečkega bloka tudi s Francem Sirojem in Ljubom Sircem

— Kdo naj bi vstopil iz Slovenije?

— V tem pogledu sem se razgovarjal s Sirojem.

— Kdo naj bi vstopil iz Črne gore?

— V Črni gori je v agrarni stranki najuglednejši vrvak Jevto Pavič.

— S katerimi strankami še?

— V Beogradu so prišli v poštev poleg Jevte Paviča tudi agrarci.

— Kdo?

— Iz zveze agrarcev, ki so uvedli v marcu leta 1945 zvezo agrarcev v Ljudsko fronto, ljudje, ki so se po zvezi med volitvo borbo razšli z enim delom vodstva (Milanom Popovičem, Kasanom Pavlovičem, s Čubričevićem in Marko Vujačićem), s skupino, v kateri so inž. Kosta Kostić, dr. Slavko Petrović in Baranin, in ljudmi, ki so se z njimi družili, ki so v zvezi agrarcev, glede katere sem imel svoje posebne poglede.

— S kom ste se še razgovarjali? Izmed Hrvatov, Slovencev, Crnogorcev in Makedoncev?

— Ne poznam nobenega drugega imena, ki bi ga lahko omenil.

— Malo prej ste omenili Siroja.

— Da, za Slovenijo.

— Ali ste se še s kom razgovarjali, z Jančikovičem, s Sutejem itd.?

— Z Jančikovičem, Šubiševićem in Košutičem sem nisem osebno razgovarjal. V Beogradu jih je zastopal Franjo Gaži kot član vodstva Hrvatske seljačke stranke. V tem času sem delal na bloku največ s poslanci Hrvatske seljačke stranke. To sem pozabil malo prej omeniti, da sta bila glavna moja somišljenika Ante Salacan in Imre Filaković. Morala bi oditi v Zagreb ter obvestiti vodstvo Hrvatske seljačke stranke, da bi videla, če se s tem strinja.

— Ali ste imeli stike z Ljubom Sircem in Kavčnikom?

— Za blok nista nikdar prišla v poštev, vendar sem ta dva človeka videl.

— Obtoženi Jovanović, mislim, da moja vprašanja niso sugestivna niti kapriciozna, marveč popolnoma objektivna. Gre za povsem preprosto dejstvo. Vprašam vas, s kom ste se razgovarjali o ustanavljanju kmečkega bloka, s Sirojem, s Sircem, s Kavčnikom?

— Glede Siroja sem se pojasnil. Sirc pa je prišel januarja leta 1946, vendar še nisem mislil na organizacijo, temveč sem se razmišljal, kaj je treba napraviti, če pride do cepitve Narodne kmečke stranke ter sem mu rekel, da mislim na neko enotno

čas, za katerega pravi, da je stvar o kmečkem bloku že davno propadla.

— Jaz sem Dragoljubu poročal o razgovoru s Košutičem, Jovanović bi se rad razgovoril s Košutičem.

— O čem?

— O politiki? O visoki politiki? Vidite vi ste iskreni v tej zadevi. Vprašam vas, dali je Dragoljub Jovanović nameraval ob koncu 1. 1946. ali ob pričetku 1. 1947. oditi h Košutiću, da bi se z njim razgovarjal.

— Da.

— Na kakšen razgovor?

— Na razgovor o aktivnosti kmečkih strank.

— Ali ni odšel Gaži v Zagreb po enem razgovoru o vstopu ljudi v generalni sekretariat?

— Gaži je odšel v Zagreb šele po majskem zasedanju, ko smo čakali na Salacanov odgovor, ki je odšel iz Zagreba v Dubrovnik ter se ni javil.

— Iz izpovedbe obtoženega Gažija sem sklepal, da je pred tem odšel v Zagreb.

— Ne, to je bilo že po majskem zasedanju.

— Sirc vas je obiskal v januarju.

— Kdaj vas je drugi obiskal?

— Ne spominjam se, da bi bil dvakrat pri meni.

— Saj je v zapisniku, da je bil dvakrat in sicer drugič v mesecu marcu. Na vprašanje preiskovalca ste govorili o sestanku s Sircem v marcu. Povedali ste, da se je Sirc zanimal, kaj se bo nadalje ukrenilo. Kaj ste mu odgovorili?

— Rekel sem: Imam več idej, moja najintimnejša želja pa je ustvaritev enotne kmečke stranke. Druga ideja, ki so mi jo vsiljevali iz tujine je bila, — zakaj sam kmečka stranka ker so še ljudje, ki bi prišli v vpoštev, torej ideja o meščanski stranki. Sircu sem rekel, da ne morem delati z meščanskimi strankami.

— Ali je bil ta razgovor v marcu? — Sirc se spominjam januarja, ni pa izključeno, da je bil pri meni tudi marca. Če je Ljudska skupščina zasedala v marcu, tedaj je bil tudi v marcu, ker sem ga sam peljal v skupščino.

— To pomeni, da pri razgovoru s Sircem se niste bili na jasem, če je treba ustanoviti blok ali kmečko stranko. Ali je točno?

— Točno.

— Preds.: Pred preiskovalcem ste izpovedali, da vam ni jasno, če se bo ustanovila enotna kmečka stranka ali koalicijska opozicijskih strank. O sekretariatu smo se razgovarjali v troje in četrtem septembra ali oktobra. Do ustanovitve sekretariata sploh ni prišlo. To je bil razgovor v troje med Jevto Pavičem, menoj in Gažijem.

— Rekel sem: Imam več idej, moja najintimnejša želja pa je ustvaritev enotne kmečke stranke. Druga ideja, ki so mi jo vsiljevali iz tujine je bila, — zakaj sam kmečka stranka ker so še ljudje, ki bi prišli v vpoštev, torej ideja o meščanski stranki. Sircu sem rekel, da ne morem delati z meščanskimi strankami.

— Ali je bil ta razgovor v marcu? — Sirc se spominjam januarja, ni pa izključeno, da je bil pri meni tudi marca. Če je Ljudska skupščina zasedala v marcu, tedaj je bil tudi v marcu, ker sem ga sam peljal v skupščino.

— To pomeni, da pri razgovoru s Sircem se niste bili na jasem, če je treba ustanoviti blok ali kmečko stranko. Ali je točno?

— Točno.

— Preds.: Pred preiskovalcem ste izpovedali, da vam ni jasno, če se bo ustanovila enotna kmečka

Dragojub Jovanović in Franjo Gaži pred sodiščem v Beogradu

Obtoženi Gaži vztraja na izpovedi, da je obvestil Jovanoviča o Clissoldovem mnenju

Jovanović: Ali je Clissold zahteval kmečki blok ali demokratični?
 Obtoženi Gaži: Clissoldu sem pripovedoval, kaj si zamišljate, in mi je rekel, da je potrebno ustanoviti kmečki blok.
 Obtoženi Jovanović Gažiju: Ali ste to meni povedali?
 Obtoženi Gaži: Da.
 Obtoženi Jovanović: Niste.
 Obtoženi Gaži: Povedal sem vam med razgovorom, kako bi se moral blok formirati. Pričeli smo govoriti in prav takrat bi moral odpotovati v Zagreb.
 Obtoženi Gaži je sporočil obtoženemu Jovanoviču Clissoldovo mnenje, da bi bilo dobro napraviti blok.
 Tožilec: Ali ste povedali obtoženemu Jovanoviču?
 Obtoženi Gaži: Da.
 Tožilec: Kaj pa je rekel?
 Obtoženi Gaži: Bil je zadovoljen.
 Tožilec: Kako?
 Obtoženi Gaži: Razgovarjali smo se nadalje, kako bi bilo treba ta blok osnovati.
 Tožilec: Ali ste govorili o ustavnosti vodstva?
 Obtoženi Gaži: Da, profesor Jovanović je mene kandidiral.
 Obtoženi Jovanović: Da, res je, vendar pa ni res, da bi to delali po Clissoldovih navodilih! Tu je ključ! — je rekel s povzdignjenim glasom obtoženi Jovanović.
 Obtoženi Gaži: Res je.
 Nato je predsedujoči postavil obtoženemu Jovanoviču tole vprašanje: Od kdaj poznate Seatonu Wattsona ml.?
 Obtoženi Gaži odgovoril, da ga pozna od l. 1939. Večkrat sva se videla. Je rekel obtoženi Jovanović, l. 1939. 1940 in 1941.
 Preds.: Kdaj ste se pred vojno z njim zadnjič srečali? Ali je to bilo tik pred vojno?
 Obtoženi Gaži: Ne morem reči. To je človek, ki pozna polovico Beograda.
 Preds.: Vprašam zaradi tega, ker ste rekli, da ste se srečali z njim tik pred zlomom Jugoslavije.
 Obtoženi Gaži: Mogoče, rekel sem v marcu. Po vojni je prišel k meni ob koncu junija. Obiskal me je 23. julija 1946. Takrat je prišel prvič po osvoboditvi Jugoslavije. Slišal je, kako sem govoril v Ljudski skupščini.
 Na vprašanje tožilca, če mu je Seaton Wattson ml. zameril prvič zato, ker je na tak način govoril o Sovjetski zvezi, in drugič, da je prežgodaj z ustanovitvijo kmečkega bloka, je obtoženi Jovanović odgovoril:

Da, prvo je, ono drugo pa mi ni. Tožilec: Ali ste se razgovarjali z Wattsonom ml. o potrebi nastopa opozicijskih poslancev v skupščini, da bi se afirmiral v državi in tujini?
 Obtoženi Gaži: Seaton Wattson ml. je povedal, da bo odšel iz naše države v Bolgarijo. To je bilo 15. avgusta. Rekel sem mu, da imam v Bolgariji dobre prijatelje, in sem ga zaprosil, naj vzame s seboj tiste govore, ki sem jih že razmnožil in nekaj drugih govorov.
 Tožilec: Kako je prišlo do tega, da je bila vsebina tega govora objavljena v tujem tisku, predvsem v »Temesu« o razmerah v Jugoslaviji? Kako to, da so črpal podatke za ta članek iz vaših govorov?
 Obtoženi Gaži: V teh člankih je v resnici en podatek, ki sem ga dal, namreč o tem, kaj se je meni osebno pripetilo. Ta članek se končuje: »Vidite, kako se godi s tistim, ki hoče kritizirati Komunist ne pozna kritike. Samo to bi lahko smatrali kot moje obvestilo.«
 Tožilec: Ali ste to razmnožili?
 Obtoženi Gaži: Da.
 Tožilec: Ali vam je znano, da so v »Seljaški Jugoslaviji«, ki jo haje izdajala v Londonu Miloš Sekulič, pristaša Milana Gavriloviča, v resnici izkoristili podatke iz vaših govorov?
 Obtoženi Gaži: Mislim, da jim jih je dal Seaton Wattson ml. prišli.
 Preds.: Ali ste dali Wattsonu govor, ki ste ga imeli v skupščini?
 Obtoženi Gaži: Da, kar je bilo gotovo.
 Preds.: Ali vas je obtoženi Gaži opozoril na to med leti 1945. in 1946., da sta Seaton Wattson ml. in Clissold agenta neke tuje obveščevalne službe in da je z njima v stiku ter da je sodeloval z njima?
 Obtoženi Gaži: Gaži mi ni nikdar povedal, da sta agenta, da sta organa, te besede ni uporabil. Ko mi je pripovedoval o Srednjem vzhodu, mi je omenil Clissolda. Ko sem ga vprašal, odkod ga pozna, mi je odgovoril: »Kako ne, midva sva skupaj delala na Srednjem vzhodu!« Gaži mi je gledel Wattsona in Clissolda dejal, da sta delala za Intelligence Service na Srednjem vzhodu pri odkrivanju nemških spletk. Samo to mi je rekel. To me ni presenetilo.

Skrb za kadre nekaterih gospodarskih strok v krškem okraju

Skrb ljudske oblasti za vzgojo kadrov se je pokazala v minulih mesecih tudi v tej obliki, ki so bili prirejeni za različne obrtniške stroke. Vzpostavljajo se tečaji v Ljubljani, na Vrhniki, v Trbovljah, Celju, Mariboru in Gornji Radgoni, je bil tudi v Krškem okraju tečaj za čevljarstvo in sedlarstvo stroko. Tečaj, ki je bil v Sevnici od 1. julija do 16. avgusta, je obiskovalo 74 učenec iz raznih delov Slovenije. V ta tečaj so bili poklicani predvsem učenci, ki niso imeli prilike obiskovati redno strokovno nadaljevalno šolo. Zaključni izpiti tečaja so pokazali, s kakšnim veseljem in marljivostjo so se učenci oprijeli učenja. Videlo se je, da je marsikdo, ki je med okupacijo obiskoval kak razred nemške ali italijanske šole prav s hrepenenjem čakal, da bo lahko zopet kaj pridobil in se naučil v slovenski šoli.

V internatu na Radni pri Sevnici so učenci ustanovili svoj mladinski aktiv, uvedli so tekmovanje za boljše uspehe med posameznimi razredi ter napovedali tekmovanje tudi drugim tečajem. Na zaključni prireditvi, na kateri so nastopili s pevskimi točkami in govori, so prav tako pokazali pridobljeno znanje. Iz njih je govorila želja, da postanejo čimprej dobri kvalificirani delavci, da se bodo lahko še bolje vključili v petletni načrt.

Po opravljenih tečajih so bili 51. 8. in 1. in 2. 9. v Krškem pomočniški izpiti raznih obrtniških strok. Od 94 prijavitelj jih je napravilo izpit 90 vajencev, 4 pa bodo čez tri mesece izpit ponovljali. Pokazalo se je, da so bili učenci, ki so prišli iz tečajev, prav dobro podkovani v svoji stroki. Izdelki, ki so jih predložili, so dokazali, da so učenci v učni dobi dosegli tisto stopnjo znanja, da se jih lahko prizna za kvalificirane delavce. Strokovnjak tovarne »Celuloza«, tov. Kolešek, ki je izdelke kovinarjev strogo ocenil, se je o uspehih in izdelkih povoljno izrazil.

Odsek za delo je skupno z LMS okraja Krško organiziral za 6., 7. in 8. t. m. razstavo, na kateri so razstavili izdelke učencev, ki so opravili pomočniški izpit, pa še stencenice in druga ročna dela mladinskih aktivov. Trud vajencev, da bi postali čim prej mojstri svojega dela, se na tej razstavi pokazal vsemu ljudstvu. V naslednjih dneh bodo iste stvari razstavljene tudi v Brežicah.

Vsekakor je polet, ki ga kaže mladina na vsakem koraku, vreden njegove dosežke poti v izgradnji naše domovine. Toliko bolj nerazumljivi in obsojani vredni pa so postopki nekaterih obrtnikov-mojstrov, ki polet mladine nikakor ne morejo in ne bodo razumeli. Tako na primer noče brivsko-frizerski mojster Burja Alojz v Krškem sprejeti nazaj v ukupne, ki se je vrnila s proge Sarajeva—Mladinka, kateri odsek za delo ni mogel takoj preskrbeti drugega mesta, se je ponovno prijavila v drugo mladinsko delovno brigado ter s tem ponovno pokazala svojo zavest. Burja Alojz pa se je s tem dejanjem pokazal v luči, ki je vredna njegovega družbenega pojmovanja, kar dokazuje tudi primer, ko ni dovolil nekemu vajencu, da bi pri njem polagal praktični pomočniški izpit. Obrtnik Burjinega kova bo potrebno temeljito poučiti, da so mnuli časi, ko so bili vajenci za izkoristanje in zafrovanje.

Slični primer se je zgodil tudi na parni žari v Sevnici, kjer obratovodja noče sprejeti nazaj na delo mladince-cirkularista, ki se je vrnil z mladinske proge. Izgovarjal se je, da ni na žagi dela in da je moral več delavce odpustiti.

Ta dva primera nam kaže, kakšen odnos imata bravec Burja Alojz in obratovodja prave žage do naše mladine, ki hoče s prostovoljnimi delom sodelovati pri ustvarjanju naše boljše bodočnosti.

Skrb za kadre se kaže tudi v naporih, da dobi vsak delavec čim prej

svojo delovno knjižico. Navodila ministrstva za delo, objavljena v Uradnem listu in dnevnem časopisu, da bodo delovne knjižice skupno z odseki za delo izpolnjevala sama podjetja, so v izpolnjevanju na razumevanje v vseh obratih. Tako je n. pr. uslužbenstvo tovarne »Celuloza« na Vidmu ob Savi s prostovoljnimi delom v eni noči rešilo to vprašanje. Birokratski pa je postopek šefa gradilišča »Pionirja« v Krškem, ki je zahteval odseka za delo, da mu izda najprej pismeni nalog, da mora podjetje izvršiti to delo. Tudi sicer hoče vnašati šef »Pionirja«, čeprav je šef državnega apodjetja, v svoje delo nepotrebnih birokratizem. Odsek za delo mu je n. pr. dne 31. 8. 1947. sporočil telefonično, da je poslal na gradilišče »USTROJ-a« Brežice priučenega tesarja, ki naj bi tam opravil praktični del pomočniškega izpita. Pismeno »Pionir« o tem ni mogel biti obveščen, ker bi poročilo dospelo neprežno zaradi prepozne prijave tesarja. Izpita komisija (je kljub temu dovolila tovarniku, da napravi izpit in postane kvalificirani delavec. Teoretični izpit je delavec opravil, za praktični del pa mu vodstvo »Pionirja« še ni izstavilo potrdila, »ker ni prešlo zato pismenega obvestila«, da bo tovarnik opravil na njihovem gradilišču praktični izpit. Šef je zaradi tega po administrativni ponovno zahteval pismeno prijavo. Jasno je, da tak tipični birokratski postopek duši iniciativno delavce, ki hočejo postati kvalificirani v svojih strokah, na drugi strani pa se po nepotrebnem zavlačuje delo in ovira izvrševanje tekočih poslov.

Povezava odseka za delo s podjetji je prav dobra. Prav tako se z zaupanjem obračajo neposredno na odsek tudi sindikati in posamezni delavci, ki vidijo v naporih odseka, da res skrbi za izvajanje pravičnega razvoja vseh vprašanj. Tudi učenci raznih strok se z zaupanjem obračajo na tukajšnji odsek, kjer skupno rešujejo vprašanja svojega razvoja.

Se ena ustanova za vzgojo železniškega kadra

S 1. oktobrom t. l. je začela v območju ljubljanske glavne direkcije — obenem s »Technikumom«, o katerem smo pisali pred kratkim — posloovati še druga stalna vzgojna ustanova za bodoče železničarje, in sicer enoletna strokovna šola za vlakovne odpravnike, ki je nameščena v dveh lepo opremljenih barakah poleg postajne ga postopja v St. Vidu pri Ljubljani.

Tudi ta šola, v katero je pravkar vstopilo prvih 100 gojencev, med njimi 16 tovarišč, je internatskega značaja in bo nudila učencem vs preskrbo in stanovanje, učila itd., sami pa so se obvezali, da bodo po končanem študiju ostali najmanj tri leta v železniški službi. Razen popolne oskrbe za ves čas študija — tudi za morebitno vzdrževanje družin je ukrepano vse potrebno — bodo učenci deležni popolnega teoretičnega in praktičnega pouka v vseh predmetih svoje stroke, hkrati pa jim bo ta šola nudila vse možnosti udeleževanja in izvenšolski dejavnosti, bodisi v fizikalnem, kulturno — prosvetnem ali družbeno političnem delu, tako da bodo kot mladi ljudski uslužbenci res lahko kos velikim in odgovornim nalogam, ki jih bo v bodoče še posebej nalagala služba pri železnici. Iz teh in takih šol bodo šele dobili tisti kader, ki nam je tako potreben za izvedbo prve petletke, ne samo pri železnici, temveč tudi po vseh drugih sektorjih dela.

Tudi šentvitska šola za vlakovne odpravnike, ki je bila odprta 1. oktobra t. l. z majhno svečanostjo, bo obogatila tako potrebno vzgojno delo za nove kadre na železnici.

Druga številka »Jugoslavije«, umetniško opremljena z bogato in zanimivo vsebino na 36 straneh velike oblike, je že izšla. Velik ilustrirani list prinaša poleg ostalega gradiva v sliki in besedi tudi prikaz borbe narodov za izpolnitev petletnega plana, umetniške priloge v barvah in sestavke naših najbolj znanih piscev in javnih delavcev. List je naprodaj v vseh knjigarnah, kioskih in pri prodajalcih časopisov. Posamezna številka stane 20 dinarjev. Naročnina s prvo številko do konca leta 1947. znaša 100 dinarjev. — Uredništvo in uprava lista v Beogradu, Terazije br. 31, telefon 29-940.

Jeseniška železarna je v septembru preseгла plan za 12%

Kljub nizkemu stanju vode se je v septembru delo v jeseniški železarni nadaljevalo v nezmanjšanem obsegu. Jeseniški kovinarji s edobro zavestjo, da je od njihovih delovnih uspehov v veliki meri odvisna izpolnitev petletnega gospodarskega plana. V žilavi borbi s težavami zaradi višje sile pa je jeseniški delovni kolektiv tudi v septembru dosegel prav zadovoljive rezultate. To nam potrjuje tudi primerjava doseženih uspehov v prvih devetih mesecih letošnjega leta. V septembru je celotna železarna preseгла načrtovanih storitev za 12%; v prejšnjih mesecih so bili rezultati naslednji: avgust + 12,5%, julij + 12%, junij + 11,1%, maj + 11%, april + 8%, marec + 5%, februar - 6,5% in januar + 14%. V prvih devetih mesecih (do konca septembra) je vsa železarna dosegla že 82,7% celotnega proizvodnega plana. Če bo stanje vode ugodno, bo železarna do državnega praznika 29. novembra v celoti izpolnila proizvodni plan za vse leto 1947.

Delovni uspehi posameznih oddelkov so bili v septembru naslednji: Jeklovarna je preseгла mesečni proizvodni plan za 87%, opekarna za 55%, oddelek varilne žice za 48%, žična valjalna za 41%, siva livarna za 32%, oddelek fine pločevine za 26%, jeklarna za 23%, žičarna za 21%, žebeljarna za 17%, oddelek pocinkane pločevine za 16%, lahka progca za 11%, plavž za 4% in hladna valjalna za 2%. Za planom pa so zaostajali cevarna za 4%, težka progca za 7%, groba pločevina za 10%, jeklovlak za 10% in elektropeč za 51%. Pri tem je pomembno, da je cevarna v septembru le delno obratovala, elektropeč in jeklovlak pa sta obrata z manjšo tonažo, zato njih učinek v skupni tonazi ne prihaja v večji meri do veljave. Tako je vsa železarna v septembru preseгла načrtovane storitve za 12%.

Celotna storitev za prvih devet mesecev letošnjega leta pa nam kaže, da je na prvem mestu opekarna, ki je devetmesečni plan preseгла za 35,6% in je 24. septembra že izpolnila načrtovane storitve za vse leto 1947. K temu izrednemu uspehu so največ prinesli

pomogle delovne izboljšave pri napravah in v podrobnosti izvedena racionalizacija dela. Tudi žična valjalna bo kmalu izpolnila celoletni plan. V prvih devetih mesecih je preseгла devetmesečni plan za 31,1%. Nadalje je preseгла devetmesečni plan livarna za 20,7%, jeklarna za 13,8%, obrat Javornik II za 13%, cevarna za 7,6%, žebeljarna za 6,5%, Javornik I za 4,7%, žičarna za 1,2% in plavž za 0,1%. V primeri z devetmesečnim planom pa so zaostajali naslednji oddelki: oddelek varilne žice za 4,5%, hladna valjalna za 12,5% in jeklovlak za 22,7%. Celotna proizvodnja železarne je bila v devetih mesecih za 9,6% večja kakor po planu.

Zaradi neupravičenih izostankov delavcev in nameščenecv je bilo v septembru zamujeno 0,47% delovnega časa (v avgustu za 0,54%), povprečje za devet mesecev pa znaša 0,32%. Velik del časovnih zamud gre na račun zamud vlakov, ki prihajajo v železarski revir. Z vlaki se vozi na delo okrog 2200 delavcev in nameščenecv. Tudi zamude večernih vlakov slabo vplivajo na delovno disciplino, ker morajo delavci vseh dni po cele ure čakati na vlak, ki pripise iz Ljubljane, tako da pridejo pogosto šele o polnoči na svoje domove v Rače ali Bohinjsko Bistrico. Kadar bodo odpadle sedanje ovire (prometne in stanovanjske nepravilnosti in nizko stanje vode), ki zadržujejo delovni polet v železarni, takrat bodo obrati na Jesenicah in Javorniku lahko zamudovali še večje naloge, kakor jih predvideva plan.

V izvajanju transportnega plana so še vedno vrzeli

Pri sestavi transportnega plana, to je splošnega načrta za prevoz blaga v vseh vrstah po železnici, za oktober t. l. je prišlo na dan, da je železnica po prejetih prijavah za prevoz blaga v tem mesecu dobila izredno težko nalogo, da bo morala prevoziti za skoraj 100% več blaga kakor ob istem času pred dvema letoma. To pomeni z drugimi besedami, da je naša proizvodna delavnost že v teh kratkih dveh letih tako zelo napredovala, da prav za prav prevozna zmogljivost železnice že zaostaja za zahtevami. Ta ugotovitev za železnico seveda ni razveseljiva in bo neogibno morala imeti nekatere posledice pri izvajanju transportnega plana, ki se bodo verjetno pokazale v tem, da bodo nekatere vrste blaga pri prevozu morale dobiti prednost pred drugimi, kar bi se reklo, da vse prijavljene količine blaga za prevoz brezoklene ne bodo mogle biti prevožene v zaželenem času.

Do teh ugotovitev glede izvajanja transportnega plana je železnica prišla na podlagi obveznih prijav prijaviteljev prevozov, ki so se na številni ponovne pozive in opozorila zadnjih častov toliko izboljšala, da je pregled celotnih potreb kolikor toliko popoln. V zvezi s tem pa je treba vendarle še enkrat priporočiti, naj posamezni prijavitelji pri prijavljanju blaga za prevoz operirajo res samo z realnimi podatki, ker vsaka približna prijava samo kvartni celotni pregled in lahko privede do tega, da bi železnica morala izdati tudi ne-realne direktive glede morebiti potrebnega prioritarnega prevoza. Pri prijavljanju blaga naj se prijavitelji dosledno poslužujejo enotnih obrazcev prijav, ker na ta način zelo olajšajo železnici nadaljnje delo pri sestavljanju plana. Tako n. pr. je za sestavljanje plana bistveno važno, da je vsak podatek v ustreznih rubrikah, kakor n. pr. glede mesečne količine ton, mesečne količine voz itd. točen

OBSODBA POVZROČITELJEV INCIDENTA V LANIŠČU

Pazin, 2. okt. Sodna razprava proti Ceku in soobtožencem se je nadaljevala včeraj z zaslišanjem Ivana Grbca, Josipa Zmaka, Joahima Grbca, Antona Grbca, Petra Zmaka, Josipa Krizmanica in Ivana Grbca.

Izpovedbe teh obtožencev Laniščanov so še bolj razkrinkale obtoženožnega Ceka. Vsi so priznali dejanja, ki jih obremenjuje obtožnica, da so s silo prepredovali vstop v cerkev ostalih vernikov, da so prvi začeli obračunavati z njimi itd. Prav tako so tudi vsi navedli, da je Cek s svojim ravnanjem povzročil incident v Lanišču.

Tako je obtoženi Anton Grbac na vprašanje, če bi prišlo do spopada, ako ostali vernikom ne bi prepredovali vstopa v cerkev, odgovoril: — Če ne bi branili vstopa v cerkev, ne bi prišlo do pretepa. Cek je glavni krivec za vse.

Ko so ostali kmetje hoteli priti v cerkev, je izpovedal obtoženi Peter Zmak, smo jih začeli obdelavati s palicami, ki smo jih prej skrbno zakristijo, ker nam je Cek rekel, da naj zlepa ali zgrda prepredimo njihov vstop v cerkev.

Tudi ostali obtoženci se strinjajo s temi trditvami.

Zatem je sodišče prešlo na zasliševanje druge skupine obtožencev, ki so izzveni zaradi Cekovega ravnanja vdrli v župnišče in sodelovali pri spopadu, v katerem je bil ubit duhovnik Josip Bulešič.

Ogorčen sem bil, ko sem videl, kako nam prepredujejo vstop v cerkev. — je izpovedal Slavko Sankovič, — množica ljudstva me je potegnila s seboj v župnišče in tam sem nenkrat udaril Bulešiča.

Ostali obtoženci Elvio Medica, Josip Božič in Srečko Brakovič se opravičujejo z velikim ogorčenjem, ker jim niso dovolili vstopa v cerkev.

Imel sem 16 let, ko so me italijanski fašisti odpeljali v taborišče. — je rekel eden izmed njih — 29 krat sem bil v fašističnih taboriščih. Bil sem silno razburjen, ko sem videl, da nas ne puste v cerkev prav oni, ki so v času okupacije sodelovali s sovražnikom.

da je nadškof Santin že 20. julija vedel, da bo namesto njega birmoval duhovnik Ukmar. Kljub temu je do zadnjega trenutka vzdrževal ljudstvo v prepričanju, da bo škof Santin sam prišel, tako da bi pripravil teren za incident, do katerega je tudi res prišlo. Incident se je pripetil v času, ko je bil mednarodni reakcijni potreben, da bi se oslabil učinek, ki ga je v mednarodni javnosti povzročilo poročilo ameriških duhovnikov, ki so se mudili v Jugoslaviji in v svojih izjavah poudarili, da vlada v Jugoslaviji svoboda in široka možnost za delovanje in razvoj vsake veroizpovedi.

Zatem so govorili zagovorniki obtožencev.

Obtoženci so izrazili svoje obžalovanje zaradi dejanj, ki so jih storili.

Razglasitve sodbe

S tem je bila končana razprava proti Ceku in soobtožencem. Sodba je bila izrečena danes.

Stefan Cek je bil obsojen na 6 let odvzema prostosti s prisilnim delom in izgubo političnih in državljanških pravic za dobo dveh let po prestani kazni; Ivan Grbac na 10 mesecev odvzema prostosti s prisilnim delom; Josip Zmak, Joahim Grbac in Josip Krizmanič na 8 mesecev odvzema prostosti s prisilnim delom; Peter Zmak in Antun Grbac »dvic« na 7 mesecev odvzema prostosti s prisilnim delom; Slavko Sankovič in Elvio Medica na 5 mesecev odvzema prostosti s prisilnim delom; Josip Božič in Srečko Brakovič na 3 mesece odvzema prostosti s prisilnim delom in dr. Jakob Ukmar na mesec dni odvzema prostosti s prisilnim delom. V kazen se vračunava čas, prebit v preiskovalnem priporu.

Zaključni govor javnega tožilca

Po dokaznem postopku je epregovoril javni tožilec, ki je opisal zločinško vlogo Ceka in dejal med drugim: »Cek, ki je vedel, da bi ga odkrito podpiranje okupatorjev razkrinkalo pred ljudstvom, je na spreten način, izkoriščajoč verska čustva ljudstva in spretno prikrivajoč svoje delo, izvajal med ljudstvom propagando za sovražnika. Govoril je, da so strahote, ki jih sovražnik prinaša našim narodom, božja kazen ter prikazoval Nemce kot božje maščevalce, ki izpolnjujejo božjo voljo in proti katerim se zaradi tega ne smemo boriti.«

Iz priznanja obtoženega Ceka je razvidno, da je bil v začetku meseca julija pri nadškofu Santinu in da je z njim govoril o birmi. Obtoženi Cek in Ukmar sta izjavila, da ima je nadškof Santin dejal, da bo prišel sam birmat, vendar pa je bilo ugotovljeno,

Način prodaje sladkorja v prostem prometu

Na podlagi odločbe Zvezne vlade št. 4 (4707) od 2. oktobra 1947 o puščanju sladkorja v prosto prodajo je zvezni trgovinski minister izdal odločbo o načinu prodaje sladkorja, ki je puščen v prosto prodajo.

1. Sladkor, ki se pušča v prosto prodajo, bodo prodajali potrošnikom mestni in okrajni magazini, okrajne poslovne zveze, delavsko-potrošniške nabavne zadruge, kmečke nabavne prodajne zadruge in ustanove za delavsko preskrbo. Zgoraj navedeni prodajalci bodo takoj stopili v zvezo s proizvajalnimi direktacijami in podjetji zaradi sklepanja pogodb o dobavi sladkorja za prosto prodajo.

2. Sladkor, puščen v prosto prodajo, se bo prodajal na debelo — v prodaji proizvajalne direktacije in po obdobju upravnega operativnega voditelja ter proizvajalcev podjetja. In to samo razdeljevalcem, navedenim v prvi točki te odločbe.

3. Ta odločba stopa takoj v veljavo.

J. Massenet: „Manon“

(Ob novi uprizoritvi v ljublj. Operi)

Poleg Bizeta in Gounoda je nedvomno prav Jules Massenet (1842—1912) tisti francoski kompozitor, čigar številne opere (Manon, Werther, »Don Kihot, Notredamski glumač itd.) so najbolj povzdignile slavo francoske operne produkcije.

Massenet je začel svojo kompozicijsko pot kot skladatelj lažje simfonične glasbe, vendar pa je že zgodaj začelo privlačevati tudi gledališče. Po manjših in večjih opernih poizkusih, ki so že kazali odlike njegovega poznejšega snovanja, je prav z opero »Manon« (l. 1884) dosegel enega izmed svojih največjih odskih uspehov. Razpredel in poudaril je zlasti nežno melodično in vedel nove orkestrske barve. Bolj kot dramatični momenti se mu je posrečila dramatična karakterizacija, ki je v zvezi s svežo in nevsakdanjo melodično invencijo in harmonsko pestrostjo pripomogla njegovim glasbi do širokega uspeha.

Dejanje opere prikazuje vsekakor sentimentalno, romantično zgodbo francoskega pisatelja Abbéja Prévosta. Pisatelj je zajel usodo mladega in neizkušnega dekleta, ki ga je hrepenenje gnalo v svet in življenje, kjer je sicer najprej našla svojo sanjavno srečo, od katere pa jo usoda pozneje spet odtrgala in upropastila

Kulturno-prosvetni teden v Idrijskem okraju

Na pobudo okrajnega prosvetnega sveta se bo začel v nedeljo 5. t. m. v idrijskem okraju »Kulturno-prosvetni teden«. Doselej je ljudstvo v dveh letih »vo vojni kljub raznim težavam in pomanjkanju primernih prostorov doseglo velik napredek na ljudskem odru. Izgali so lažja dela domačih in ruskih pisateljev in dramatikov, vpriporili pa so tudi nekatera težja dela. Po vseh so organizirane vsake knjižnice s sodobnim čitvom. Ker so pone-

inscenacijo je oskrbel prof. E. Držaj, zbor pa je našel diral J. Hanc.

V naslovni vlogi bo nastopila predvsem Zlata Gjungenac, ki je letos postala vnovič in po daljšem presledku redna članica našega opernega gledališča. Gjungenac je poleg »Madame Butterfly« in »Traviate« prav v tej vlogi ostala našemu občinstvu v najlepšem spominu. Poleg nje bosta prvič pelev Manon še Milica Polajnarije in Janja Hanžekova, ki je v prejšnji sezoni uspešno debutirala kot Mimi v »Bohémec«. Chevalierja des Griouxa bo ponovno pel J. Lipušček, prav tako prvič bosta v tej partiji nastopila tudi R. Franc in D. Čuden. V partiji grofa des Griouxa bo gostoval J. Betetto, alterniral pa bo tudi F. Lupša. Lescauta bo ponovno pel V. Janko, nastopil pa bo tudi F. Langus, dočim bo kot Bretignac nov S. Smerkolj in kot Guillot S. Strukelj.

Kakor je videti, predstavlja zasedba »Manon« nekako revijno večino naših starejših, že preizkušenih pevcev, katerim se bolj in bolj uspešno pridružujejo naši mladi, mnogo obetajoči solisti, ki od leta do leta — napredujoč v svojem razvoju — segajo po novih in zahtevnejših partijah. Uprizoritev bo s tega zrišča še toliko bolj zanimiva.

Premiera »Manon« bo v soboto dne 4. oktobra, prva repriza pa v nedeljo dne 5. oktobra 1947. Obe predstavi veljata izven abonmaja. S.

govoril, tovarišica ali si zredni podpornik socialistnega fonda OF?

OTVORITEV PLESNE ŠOLE

V NEDELJO, 5. OKTOBRA 1947 OB 19. URI

V DOMU LJUBA SERGERJA POD VODSTVOM STROKOVNEGA UCITELJA IGRA PRVOVRSTEN ORKESTER VABLJENI VSI

Mali oglasi

Oglasi oddelk telefon št. 38-32 vodja oddelka tel. št. 38-33

SLUŽBO ISCEJJO

SIVILSKA POMOČNICA išče primerno zaposlitev. Loviški Marija. Zaloška cesta 117. 24.811-1

BRIVSKO-FRIZERSKI POMOČNIK, prvo vrstne delavce (reparirane) išče službo. Stelcer Jernej Sv. Katarina - pošta Trzin. 24.785-1

DEMABILIZIRANEC z malo maturo, z delno prakso tehničnega risanja. išče tovrstno ali primerno pisarniško zaposlitev. Stara, Florjanska 19. 24.833-1

KROJASKI POMOČNIK išče kjerkoli službo. Stanko Pustoslavšek. Dol št. 29, pošta Gornji grad. 24.687-1

SLUŽBO GOSPODINSKE POMOČNICE išče pridno in pošteno dekle. Jelka Rijavec, Streliška 24. 24.688-1

GOSPODINSKA POMOČNICA išče službo pri solidni družini. Nastop takoj. Ponudbe od 14. do 16. Komenskoga 16, prtil. d. - šivilja Ana Kajin 24.839-1

SLUŽBO DOBE

FRIZERKO, dobro samostojno moč, išče za takoj ali po dogovoru salon. Erčar v Badovljih. 24.829-2

NAPROZA ŽUZEMLBERK potrebuje več trgovski pomočnikov. Nastop takoj. 24.435-2

PERFECTNO TIPKARICO, starejšo moč sprejme takoj Exportes. Dapče viden trž. 8. 24.479-3

MIZARSKA POMOČNICA IN VAJENKA sprotne takoj mizarstvo Pavel Okorn, Škofja Loka. 24.693-2

SAMOSTOJNA KOVAČA, delavna in poštenega, sprejemem v moderen urejeno delavnico na električni pogon kot sodelavca ali oddam delavnico v najem. Klum Matija, Kovac, Kočevje 140. 24.438-2

GOSPODINSKO POMOČNICO tuji sta rešbo, sprejme takoj Selina J., Šišen ska cesta 52. 24.765-2

DELAVEC za vsa hišna dela, dobi s 15 oktobrom službo v hotelu »Pošta« na Jesenicah. 24.779-3

Prekajevalca

vseh strok mesnih izdelkov iščemo za takojšen nastop.

PREDLJNKA LITIJA v Litiji

Obratne pisarje

sprejme »TUBA«

TOVARNA KOVINSKIH IN BAKELITNIH IZDELKOV LJUBLJANA, Kamniška ulica 20.

Ponudbe z življenjepisom poslati na upravo podjetja

Za takojšen nastop

potrebujemo naslednje pisarniške moči:

5 uradnikov s trgovsko akademijo, večletno prakso v industriji ali trgovini.

Od teh: 1 iz zelezninarske stroke, 1 s prakso v industrijskem mešnem uradu, 2 s prakso v vodstvu združne trgovine;

5 samostoj. knjigovodij z znanjem poenotenega industrijskega knjigovodstva;

2 samostojni dopisnici (korespondentki), večji steno-grafije in strojepljaci.

Stanovanja zagotovljena, hrana v tovarniški menzi. Prednost imajo samci.

TOVARNA CEMENTA IN SALONITA ANHOVO, Primorsko

Martin Andersen Nexø: 100

U božji deželi

Roman

K Jensu Vorupu — o katerem je že dosti slišal, kako ugleden in vpliven je med kmečkimi prebivalstvom, tako da se je lahko z mirnim srcem obrnil do njega — je dr. Lange prišel kot zasebnik. Šlo je, kratko in malo, za iznajdbo, ki za poljedelsko deželo, kakršna je bila Danska, ni obetala ne več ne manj kakor finančen prevrat: ker da bodo sprično nje na mah nepotrebne vse podkve. Ako je prišel prodajati svojo iznajdbo najprej na Dansko, ni storil tega — to je odkrito priznal — morda zato, ker je tukaj na pol rojak, ampak iz gole preračunljivosti. On, dr. Lange, ve, kako napreden je danski kmet in kako lahko si — v nasprotju s kmeti drugih dežel — usvoji vsako novost; zanaša da se torej na tukajšnjo prosvitljivost, ki je važen pogoj za prodor njegove iznajdbe. Zaveda se tudi, kako koristno bo zanj, če bo danski kmet, v katerem vidijo svoj vzor vsi kmetje na zemlji, priporočil svetu iznajdbo s tem, da jo bo prvi uporabljal.

NATAKARICA dobi stalno službo. Na stop takoj. — Hotel »Pošta«, Jesenice. 24.775-2

ISEM DEKLE k dvema otrokoma. — Dijaški dom, Trbovlje. 24.770-2

HLARCA in konjem sprejemam. Hrana in stanovanje v hiši Bidovec, Ljubljana, Dolinska steza 6 (nasproti lekarni v Šiški). 24.807-2

GOSPODINSKO POMOČNICO, staro 20 do 35 let, z znanjem nekaj kuje, sprejemam. Dobre, industrija spna, Trzin. 24.835-2

GOSPODINSKO POMOČNICO, zmožno hišnih opravil, sprejemam v stalno službo. Nastop takoj. Hotel »Triglav«, Bled. 24.791-2

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE išče za mizarstvo delavnice mizarja in mizarkega vajenca; za kašersko delavnico pa vajenca za modeliranje. — Ponudbe na Upravo SNG, Gradisce št. 4/I. 24.694-2

GOSPODINSKO POMOČNICO, pošteno in z znanjem kuje sprejme k moji družini Šober, Studentovska 9, 24.690-2

DEKLICO do 17 let, krščansko vzgojeno, ali pa starejšo žensko, srčno dobro, pošteno in snažno, kot pomoč oospodinj za kraj blizu Ljubljane sprejemam. Ponudbe na Ano Hc. Tyrševa št. 37a. 24.555-2

BRIVSKA POMOČNICA OKO sprejme frizerski salon Frajle, Galje. 24.730-2

FRIZERKO, dobro in samostojno moč, sprejme takoj v službo Ivo Vajd. Frizer, Mozirje št. 22. 24.729-2

ZASLUZEK

INSTRUIRAM matematiko in fiziko za nižnje razrede srednjih šol. Perko Gabriel, Groharjeva 27/II. 24.832-4

PRODAM

MOSKI DEZNI PLSAČ gumiran dobro ohranjen, prodam v Šušteršičevi ulici št. 4. 24.538-5

SIVALNI STROJ salon kabinet, popolnoma nov, zaradi nabave drugega materiala, poceni prodam. Naslov v oglasi oddelku. 24.605-5

SIVALNI STROJ Singer, pogrezljiv, malo rabljen, zaradi prešetitve poceni prodam. Naslov v oglasi oddelku. 24.653-5

PRODAM: kratak klavir zelezne konstrukcije, sivalni stroj »Pfafl«, dalje kompletno jedilnico in druge predmete; morebiti tudi zamenjam za parcelo. Ogljed od 15. do 18. ure. Naslov v oglasi oddelku. 24.885-5

VIŠINSKO SONCE original »Hanau« prodam. Zakrajsek, Miklošičeva cesta št. 34. 24.409-6

KLAVIRSKO HARMONIKO Honner, 86 basov, register, prodam. Ogljed v Javornikovi ulici št. 15. visoko prtilje. 24.815-5

SIVALNI STROJ, dober, starejšega modela, prodam za 4000 din. Naslov v oglasi oddelku. 24.723-5

NOVE ŽENSKÉ CRNE CEVLJE štev. 36 ugodno prodam. Ogljed med 13. in 15. uro. Naslov v oglasi oddelku. 24.818-5

SIVALNI STROJ »Singer«, pogrezljiv, poceni napredaj v trgovini v Cozjovi ulici 1. 24.820-5

NOVE OTROSKE CEVLJE št. 32, prodam. Naslov v oglasi oddelku. 24.823-5

FRIZERSKI ženska zlatna ura in preprosto orožje. Prečni ul. 8. 24.822-5

SIVALNI STROJ »Singer«, pogrezljiv, prodam. Naslov v oglasi oddelku. 24.831-5

KROMBI SUKNJO jesenski plašč obleke, vse iz predvojnega blaga, prav dobro ohranjeno, in novo obliko, 24.832-5

250 m BLAGA za moško suknjo, rjavca, predvojnega, prodam. Naslov v oglasi oddelku. 24.828-5

NOVO SUDILKO in KUHINJSKI ŠT. 20 prodam na Bleiweisovi cesti št. 16, prtilje, desno. 24.827-5

KAVČ, dobro ohranjen, prodam. Naslov v oglasi oddelku. 24.825-5

KUHINJSKA OPRAVA, bela, železna postelja, nočna omarica in predstol, stena, sredino napredaj. Cesta na Rožni vrata, levo. 24.715-5

DVE POSTELJE z žimnico prodam. Naslov v oglasi oddelku. 24.718-5

NOVE GOZJARJE št. 42, prodam. Vprašati: St. Logar. Pred škofiji. 24.714-5

LONČENO PEČ, stoječo električno svetilko in preprogo, dobro ohranjeno, prodam. Moste, Pokopališka ulica št. 6/I. 24.711-5

GLOBOK OTROSKI VOZICEK napredaj v Šiški, Jermajeva cesta 33. 24.712-5

SIVALNI STROJ »Singer«, prodam. Naslov v oglasi oddelku. 24.809-5

VELEZNO POSTELJO zložljivo, zeleno, prodam. Naslov v oglasi oddelku. 24.706-5

»RNO JEDILNICO, ali posamezne kose, prodam. Naslov v oglasi oddelku. 24.707-5

SIVALNI STROJ »Singer«, pogrezljiv, napredaj v Gajevi ulici št. 9, vrata št. 6. 24.813-5

ENSKÉ NIZKE CEVLJE, nove, št. 39/4, iz finega rjavca boksa, z dvojnim podplatom prodam. Na oglede med 18. in 19. uro na Tržaški cesti 8/II. draga. 24.517-5

POCENI PRODAM globok in športni voz 2 v kuhinjski kredenci. Ogljed v soboto in nedeljo dopoldna. Zalar Anton, Ižanska c. 46. 24.719-5

DOBRO OHRANJEN KLAVIR znamke Krüner Senior. Danaj normalni ton, prodam. Naslov v oglasi oddelku. 24.762-5

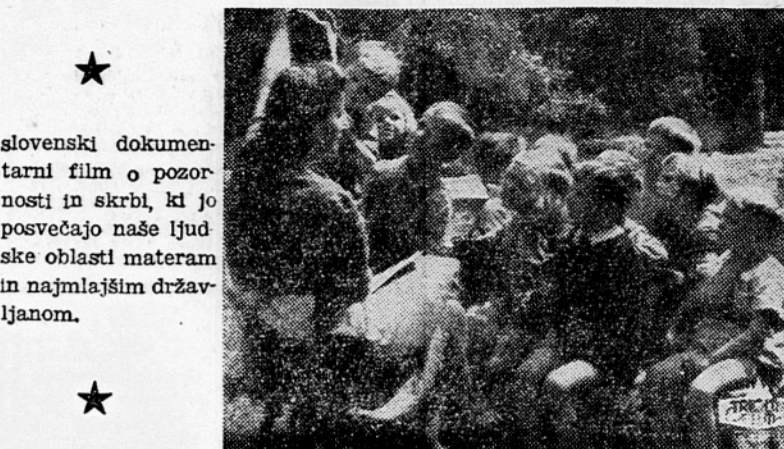
FOTOPARAT prodam. Na oglede popoldne v Mostah, Društvena 5. 24.554-5

FARMACEVTSKE KNJIGE prodam in zamenjam knjige za jakti kot za šibki. Ogljed do 12 ure na Dolenski cesti št. 15. 24.721-5

ELEKTRIČNI SIVALNI STROJ »Singer« v kovčku ugodno prodam. Ogljed med 16 in 18 uro. Naslov v oglasi oddelku. 24.752-5

PRODAM ZIMSKI POKRIVNIK predvojni, za srednjo postavo, polhovito v rjavce ženske čevlje št. 37. Naslov v oglasi oddelku. 24.749-5

KINO UNION PREDVAJA „VSE ZA OTROKA“

PROIZVODNJA: TRIGLAV FILM — LJUBLJANA

Scenarij: Gale Snemala: Marinček - Vavpotič — Montaža: Milka Badjura Režija: Sintič Zvonimir — Glasba: Švara

V PROGRAM STA VKLJUČENI SOVJETSKI BARVNI RISANKI: „GRADIČ“

ki so ga izdelali pod vodstvom Aleksandra Pruška, slavnega sovjetskega mojstra filmskih risank.

„IZGUBLJENO PISMO“ največja dosedanja sovjetska filmska risanka, izdelana po Gogoljevi noveli.

MOSKO KOLO. športno, skoraj novo, prodam. Naslov v oglasi oddelku. 24.805-5

POSTELJO, mize, stole, police, ogledala in posodo prodam. Naslov v oglasi oddelku. 24.808-5

RADIO »SUPER«, sečni, skoraj nov, prodaj v Rogelji, Orehek št. 34. Kranj. 24.786-5

1500 VINSKIH IN RAZNIH STEKLENIC ter 5 sodov od 250 do 700 l. prodam. Naslov v oglasi oddelku. 24.787-5

BRADL za dve kompletne žimnice, prodaj v Šiški, Vodnikova cesta 12, prtilje. Ogljed med 10. in 12. 24.754-5

MOSKO KOLO, močno, dobro ohranjeno, ter otroški voziček, globok, zelo močan, prodam za 1700 din. Drogenik, Kolezijska št. 18. 24.765-5

EDILNICA, staronemški slog, krasno delo, predstobna stena, moško kolo, ručke in nemške knjige, ter razno drugo zaradi izselitve poceni napredaj. — Fototehnika, Tyrševa cesta 15. 24.758-5

ELEZNI STEDILNIK na 2 obroča, skoraj nov, napredaj v Zr. Šiški, hribna št. 60. 24.757-5

RADIO, sečni, krasen, skoraj nov, mrgično oko, prodam. Naslov v oglasi oddelku. 24.788-5

PRODAM krasno preprogo, otomano, nov prozoren dežni plašč, servis za kavo in jedilni pribor Berndorf za 6 oseb. Naslov v oglasi oddelku. 24.744-5

PRODAM iz 4 + levnega radio aparata tse uporabne dela, več starinskih ključev, ter vsi vlaški aparat. Ogljed med 14. in 15. uro. Ambrožič, Tavčarjeva ulica 3/II. 24.745-5

PNICO (volki), kredenco, vrata, stelaže, leskev in drugo prodam, zaradi selitve. Lenčeva 23, Rožna dolina. 24.619-5

ZIMNICE NA VZMETLI, kuhinjske, kredence z mizo in stensko polico, več postelj in omar, psiho ter veliko ogledala ugodno napredaj. Ogljed od 13. — 15. Naslov v oglasi odd. 24.810-5

KUPIM

KUPIM LEICO APARAT SUMITAR, kromano, kokosov tekač, dolžina 15 m, širina 6 cm, blago za rjabe in kapne izgizovljene, Prodaj na naslov: Lesce št. 41 pri Bledu. 24.593-5

ROČNI VOZICEK na štiri kolesa, nosilnost 500—1000 kg, kupimo. Ponudbe na oglasi oddelku pod »Ročni voziček«. 24.676-6

MALI STROJ ZA REZLANJE (AEG) kupim. Ponudbe na oglasi oddelku pod »Magnetni pogon«. 24.666-6

KUPUJEMO KUMINO v manjših in večjih količinah. Ponudbe na: »Merkur«, Zagreb, Gajeva ulica št. 59, tel. 24-513. 24.324-5

GOZJARJE št. 37 do 38 kupim. Ponudbe v oglasi oddelku. 24.332-6

GRADL, 16 m, kupi Nežka Kalan, Zbilje št. 5, Smednik. 24.710-6

BOLJE BLAGO za moško obleko, s podlogo, predvojno, temno-sivo, gladko, kupim. Ponudbe na naslov: Kapus, Trbovlje II. 74, blizu mestne. 24.773-6

ROČNI VOZICEK na štiri kolesa, dobro ohranjen ali nov, kupimo. — Ponudbe poslati: Umetniški zavod za Htografijo, Ljubljana, Izriška ul. 6. 24.801-6

KOTEL ZA ZGAVENJE, 60, 40—50 l, kupi Jože Zobeč, Gorjiva vas pri Ribnici. 24.663-6

FOTOPARAT, 10x15, in potrebno optiko kupi Paik, fotograf, Mozirje. 24.559-6

KUPIM dobro ohranjen KOMPRESOR s pištolami, Franc Konjedič, Stražisce pri Kranju. 24.590-6

KUPIM OKARINO z notami ali brez njih. Ponudbe pod »Okarina« na pošto Šmartino v Rožni dolini. 24.735-6

SKORNJICE za 5 let starega fantka kupim. Nove ali dobro ohranjene. Ponudbe na ogl. odd. pod: Skornjice. 24.505-6

ZAMENJAM

NOVE CEVLJE, rjavce, športne, št. 38, zamenjam za št. 37. Naslov v oglasi oddelku. 24.720-7

ZAMENJAM dobro ohranjen ženski sivalni stroj za moškega. Ogljed med 15. in 18. Tovarš Anton, Knanova št. 11a. 24.659-7

NEPREMICNINE

HISO, manjšo, ali nedograjeno, ali samo polovico, kupim v Ljubljani. Ponudbe oglašnem oddelku pod značko »Ca 170.000«. 24.722-8

HISO s prostim stanovanjem v Ljubljani prodam. — Naslov v oglašnem oddelku. 24.705-8

ZEMLJIŠČE, tudi travnik, od 5000 do 10.000 m² kupim, najraje v Mostnem logu. Pismene ponudbe na oglašni oddelku pod »Zemljišče«. 24.704-8

PRODAM ENONADSTROPNO HISO s 5 stanovanji (vilo) z velikim vrtom, blizu kolodvora, Praprotnikova št. 2, ali menjam za lepo majhno posestvo v bližini Maribora. Drugo po dogovoru. 24.773-8

ENOSTANOVANJSKO HISO, novejšo, z vrtom, v bližini cestne železnice kupim. Ponudbe z natančnim opisom pod »Plačam takoj 35« na oglašni oddelku. 24.836-8

LEPA ENOSTANOVANJSKA HISA z vsemi pritlikami, na najlepšem kraju Novega mesta takoj naprodaj. Vrt 2000 m². — Vprašati v podružnici SP v Novem mestu. 24.733-8

ENOSTANOVANJSKO HISO kupim v Celju ali okolici, Naslov v podružnici SP v Celju. 24.731-8

HISO prodam v bližini Ljubljane, Naslov v oglasi oddelku. 24.737-5

SOBE — STANOVANJA

OPREMLJENO SOBO, po možnosti s sooparabo kopalnice, v centru išče za takoj soliden uradnik, ki je večji del dneva odsoten. Ponudbe oglašni oddelku pod »Književnik«. 24.501-10

ZAKONCA iščeta prazno ali opremljeno sobo za uporabo kuhinje. Ponudbe poslati na oglašni oddelku pod »Natura-lije«. 24.635-10

DRZAVNI USLUZBENEC išče opremljeno sobo pri solidni družini. Ima svojo posteljino. Ponudbe na oglas. oddelku pod »Zemljišče«. 24.719-10

SOBO v bližini centra, oz. travniška proga, išče za 1. novembra visokošolec. Gre tudi kot sostanovalec. Ponudbe na oglašni oddelku pod »Solidne«. 24.709-10

SOLIDEN IN MIREN STUDENT medicinske išče opremljen kabinet ali sobo, če mogoče v bližini bolnice, in je pripravljen za protiuslugo poučevati bakteriološki predmet za gimnazijo. — Ponudbe na naslov: Lovšin, Celovška cesta 5. 24.733-10

MLAJŠO DIJAKINJO sprejemam kot sostanovalko k družini. Naslov v oglasi oddelku. 24.802-10

OPREMLJENO ALI PRAZNO SOBO iščeta dva visokošolca. Plačata dobro, lahko tudi v naturalijah. Ponudbe na oglašni oddelku pod »Vojvodina«. 24.804-10

NA STANOVANJE SPREMEM samo pošteno in snažno, zaposleno osebo, ki bi v prostem času lahko pomagala v gospodinjstvu. Ponudbe oglašni oddelku pod značko »Dobro priporočilo«. 24.735-10

VIŠKOSOLCA z dežele, sprejemam kot sostanovalko. Ponudbe na oglašni oddelku pod »Natura-lije«. 24.761-10

SOBICO za visokošolca iščem. Ponudbe na Fototehnika, Tyrševa c. 15. 24.739-10

»REDNJESOLKA, poštena, skromna, išče sobo. Plača dobro, deloma lahko tudi v naturalijah. Ponudbe na oglašni oddelku pod značko »Svoja pri-nina«. 24.735-10

PRAZNO SOBO iščem. Na razpolago nudim opremljeno. Ponudbe oglašni oddelku pod »Zadovoljena«. 24.806-10

PRAZNO ALI OPREMLJENO SOBO išče mirna oseba takoj, Ana Rutar, trgovin. na Trzinu. Pred št. 10. 24.823-10

»REDNJESOLKA, išče sobo, najraje v centru. Ponudbe poslati na oglašni oddelku pod značko »Lastna posteljina«. 24.691-10

OPREMLJENO SOBO, lepo in čisto, odam na Mirni. Ponudbe na oglašni oddelku pod »Natura-lije«. 24.823-10

PRAZNO ALI OPREMLJENO SOBO išče miren medicinec. Čez dan bo večnoma odsoten, plača v naturalijah in ima svoje perilo. Ponudbe na oglašni oddelku pod »Medicinec«. 24.693-10

NOVE SEŠIVALSKE IŠČETA opremljeno neopremljeno sobo v centru. Ponudbe na oglašni oddelku pod značko »Urad-nile«. 24.697-10

VLAD NEMSKI MEHANK išče opremljeno sobo. Ponudbe na oglašni oddelku pod »Urad-nile«. 24.697-10

ENOSTANO STANOVANJE s kuhinjo in veliko kuhinjo, v bližini kolodvora, zamenjam za dvosobno ali enakovredno. Ponudbe oglašni oddelku pod značko »Sončno«. 24.679-10

SPREMEM SOSTANOVALKO, ki je dan odsotna. Naslov v oglašni oddelku. 24.682-10

DVE MIRNI TOVARIŠICI, ves dan odsotni, iščeta opremljeno ali prazno sobo za takoj ali s 1. oktobrom. Ponudbe na oglašni oddelku pod značko »Maribor«. 24.686-10

DRAVNI URADNIK, star 29 let, soliden in pošten, išča opremljeno sobo — najraje v bližini Tabora, po možnosti z vso oskrbo. Ponudbe oglašni oddelku pod »Drž. uradnik«. 24.690-10

ENOSTANO STANOVANJE s kuhinjo in veliko kuhinjo, v bližini kolodvora, zamenjam za dvosobno ali enakovredno. Ponudbe oglašni oddelku pod značko »Nun-nc«. 24.601-10

PRODAM omaro, posteljo, mizo in omarico, zaradi utesnitve stanovanja. Naslov v oglašni oddelku. 24.700-10

OPREMLJENO SOBO s sooparabo kopalnice iščem v centru, ali v nespori bližini centra. Ponudbe oglašni oddelku pod »Oftiere«. 24.702-10

SOBO, velikim in sončno, separirano, na